

Årsberetning 2007
Sydvestsjællands Museum

Indhold

1	Sydvestsjællands Museum – Årsberetning 2007	4
1.1	Museets historie og afdelingernes virke	4
1.2	Hovedtræk i museets udvikling i 2007	6
1.3	Samdriftsaftaler og lignende	9
1.4	Museets leder, navn og stilling	9
2	Samlinger, arkiver og bibliotek	9
2.1	Overordnede ændringer	9
2.2	Klausuler	10
2.3	Uddeponeringer og udlån	10
2.4	Deponering eller indlån fra andre museer og institutioner	10
2.5	Arkiver	11
2.6	Bibliotek	11
3	Indsamling, erhvervelser, undersøgelser og forskning	11
3.1	Indsamling	11
3.2	Erhvervelser	12
3.3	Undersøgelse og forskning	12
4	Konservering og bevaringsarbejde	17
4.1	Konservering	17
5	Formidling	17
5.1	Permanente samlinger	18
5.2	Særudstillinger	19
5.3	Anden formidling	20
5.4	Undervisning	24
	Publikationer	25
5.6	PR-virksomhed	26
5.7	Anden formidlingsvirksomhed	26
5.8	Kiosk og cafeteria virksomhed	27
6	Bygninger og udendørsarealer	27
6.1	Vedligeholdelse og ombygning	27
6.2	Udendørsarealerne	28
6.3	Restaurering	28
7	Inventar og materiel	29
7.1	Museumsteknisk udstyr	29
7.2	Udstillingsinventar	29
7.3	Magasinindretning og udstyr	29
7.4	Transportmidler	29
8	Museets personale	29
8.1	Planlagte generelle ændringer	29

9 Økonomi	30
Bilag.....	31
Adresser, arbejdsgrundlag og formål.....	31
Adresser og tlf. nr.:	31
Kategori og ejerforhold.....	32
Museets ansvars- og virkeområde	32
Museets formål	33
Organisation, administration og personale	33
Bestyrelse.....	33
Vedtægter.....	33
Administrative regler	33
Foreninger.....	34
Medlemskab af foreninger og organisationer	34
Samarbejdspartnere i 2007	34
Forsikringer	35
Personale.....	35
Andet personale og frivillige	36
Deltagelse i eksterne råd og bestyrelser.....	37
Efteruddannelse og deltagelse i møder	38
Arkæologiske undersøgelser i 2007.....	40

1 Sydvestsjælland Museum – Årsberetning 2007

1.1 Museets historie og afdelingernes virke

Sydvestsjælland Museum blev oprettet i slutningen af 2001 gennem en samdriftsaftale mellem kommunerne: Fuglebjerg, Hashøj, Skælskør, Slagelse, Stenlille og Sorø.

Sydvestsjælland Museum blev oprettet som et samvirke mellem det statsanerkendte Sorø Amts Museum (nu Sorø Museum), Museet ved Trelleborg (nu Vikingeborgen Trelleborg), Slagelse Museum, Skælskør Museum og Flakkebjerg Skolemuseum. Senere i 2003 blev Skovsgaard Bagerimuseum optaget i museumsfællesskabet. Museerne fungerer udadtil som ét museum i formel henseende, mens den enkelte afdelings integritet søges bevaret i det omfang, det ikke går ud over det overordnede faglige og økonomiske ansvar.

I september 2002 fik Sydvestsjælland Museum overdraget det arkæologiske ansvar i sit virkeområde gennem ansættelse af en faguddannet arkæolog.

Sorø Museum huser dels Sydvestsjælland Museums administration og ledelse, arkæologisk afdeling, afdeling for nyere tid og registreringsenheden. Samtidig er afdelingen lokalhistorisk museum for købstaden Sorø og dens nærmeste omgivelser. Samlingen rummer genstande, der viser den lokale udvikling fra oldtid til nutid. Afdelingen har en museumshave, der viser planter fra apoteker og botaniker Joakim Bursers herbarium. Det overordnede mål for denne afdeling er at skabe forbindelse mellem Danmarkshistorien og den lokale kulturhistorie og formidle denne forbindelse i den permanente udstilling og i særudstillinger samt gennem forskellige tilbud om aktiviteter i løbet af året. Der bliver samtidig lagt stor vægt på en differentieret formidling, således at der er tilbud til alle aldre og til alle sanser.

Arkæologisk afdeling har på vegne af Kulturarvsstyrelsen det arkæologiske ansvar i de to samdriftskommuner samt i Ringsted kommune. Museet skal ifølge Museumsloven rådgive offentlige og private bygherrer forud for anlægsarbejder. Vi vurderer, om arkæologiske levn bliver truet gennem arbejdet. Museet skal tillige udtale sig om kulturarven i forbindelse med udarbejdelse af kommunernes planmateriale. Museets rådgivning og udgravninger sikrer, at den arkæologiske kulturarv bliver bevaret og dokumenteret for borgerne i dag og for eftertiden. Museet har jf. museumsloven pligt til at indsamle, forske og formidle også indenfor det arkæologiske område.

Afdelingen for nyere tid sætter gennem undersøgelser, forskning og formidling fokus på egnens historie fra Renæssancen og til den nyeste historie. Det sker gennem historisk dokumentation og etnologiske undersøgelser. Afdelingen rådgiver på vegne af Kulturarvsstyrelsen de to kommuner om bevaring af bygninger, kulturmiljøer og kulturlandskaber. Denne rådgivning foregår i forbindelse med plansager samt bygge- og nedrivningstilladelser. Afdelingen har ansvar for tilsyn med og udpegning af gravminder på kirkegårdene i de to kommuner. Der er mere end 60 kirkegårde i dette område, hvor bl.a. Hvideslægten har stået stærkt med mange kirkebyggerier ved stormandsæderne.

Afdelingen for nyere tid har ansvaret for indsamlings- og dokumentationsenheden, som samler ind under ansvar overfor Kulturarvsstyrelsens bestemmelser.

Vikingeborgen Trelleborg er den anden museumsafdeling med fastansat personale. Det overordnede formål for afdelingen er at forske i og formidle den sidste tid af den danske vikingetid med særligt fokus på ringborgenes historie. Trelleborg rummer et nationalt monument og en udstilling. Der er primært fokus på den levende formidling, som retter sig mod besøgende fra ind- og udland, fra skoler samt andre institutioner.

Flakkebjerg Skolemuseum ligger i en gammel forskole, som stort set blev drevet af en enkelt lærerinde i hele skolens funktionstid. Samlingen rummer et komplet interiør med skolestue og lærerindens bolig. I skolestuen findes pulte, kateder, kakkelovn, brændekasse, anskuelighedsbilleder, landkort m.v. – alt fra skolens start i 1904. Boligen rummer møbler, skilderier, bøger, nips, tøj og meget andet, som alt sammen har tilhørt den sidste lærerinde (1915-1962). På afdelingen findes tillige en samling/udstilling af skolehistoriske genstande fra andre skoler i nærområdet.

Afdelingen drives primært af frivillig arbejdskraft. Det overordnede formål er at bevare selve forskolen og det omliggende gård- og havemiljø i dets oprindelige udseende. Samtidig tilbyder afdelingen en autentisk ramme til museets afvikling af Kulturkørekort ”I skole som i gamle dage”, hvor skoleeleverne møder forskolelæreren og gennemfører en skoledag med Ole Bole ABC, regnestykker på små tavler og terping af salmevers.

Skovgårds Bagerimuseum har til huse i det gamle landbageri på Skovsgården. Afdelingen fungerer som arbejdende bageri, hvor grupper kan blive introduceret til sider af dette erhvervs historie. Afdelingen rummer desuden en permanent udstilling om bagerfaget, hvor der bliver lagt særligt fokus på historien omkring Skovsgårdens bageri og landbageriet som institution.

Afdelingen drives primært af frivillig arbejdskraft. Det overordnede formål for afdelingen er at bevare det gamle bageri samt at dokumentere det lokale bageris udvikling fra landbager til industri.

Slagelse Museum for handel, håndværk og industri rummer samtidig ”Det gamle Trykkeri”. Afdelingen drives primært af frivillig arbejdskraft. Det overordnede formål for afdelingen er at indsamle, registrere og bevare genstande med tilknytning til handel, håndværk og industri samt ting af historisk værdi for Slagelse. Samtidig er det et mål at formidle oplysninger om genstandene og deres anvendelse ved at etablere permanente udstillinger og særudstillinger. På ”Det gamle Trykkeri” har vi Danmarks eneste tilbud om levendegørelse af de gamle grafiske arbejdsprocesser på de mange ”antikverede” maskiner, som er købt ind til formålet. Maskinerne betjenes af en gruppe frivillige repræsentanter fra den tidligere grafiske branche.

Skælskør Bymuseum drives primært af frivillig arbejdskraft. Det overordnede formål for afdelingen er at fortælle og bevare Skælskør og omegns historie gennem århundreder, så fremtidige borgere kan kende deres bys historie. Der bliver lagt særlig vægt på at vise Skælskør som en gammel søfarts- og fiskeriby med modeller og genstande i udstillingen.

Afdelingen rummer en stor samling af tekstiler, værktøj og legetøj. Herudover en stor samling med mål og vægt, som er et forskningstema, denne afdeling har skrevet ind i museets arbejdsplan.

I Skælskør findes tillige en udstilling i latinskolen ved kirken samt vejerboden på havnen.

1.2 Hovedtræk i museets udvikling i 2007

Ny bestyrelse

Året begyndte med, at der skulle udpeges nye medlemmer til museets bestyrelse. Forinden skulle vi have godkendt nye vedtægter og ny forretningsorden, så grundlaget kunne komme i overensstemmelse med den nye kommunale struktur.

Fra hver af Slagelse og Sorø kommuners byråd udpeges fremover tre repræsentanter til museets bestyrelse. Heraf kan der fra hver kommune udpeges ét medlem, der ikke har sæde i byrådene. Bestyrelsen er ansvarlig for museets drift.

Kontinuiteten er blevet sikret igennem kommunernes udpeging af Henning V. Fischer fra Sorø og Lis Bager fra Slagelse. De har begge siddet i den afgående bestyrelse fra museets oprettelse. De er nu hhv. formand og næstformand, og de indgår sammen med Ebbe Ahlgren fra Slagelse Kommune i forretningsudvalget. Fra Slagelse Kommune er tillige udpeget Leif Hansen, og fra Sorø Kommune er udpeget Anita Skjoldager Eskildsen og Ib Hahn Andersen. Bestyrelsen er mødtes fire gange i løbet af 2007.

Sommerens møde foregik på T-stedet ved Sorø Golfklub. Vi havde været på en kulturhistorisk bustur rundt i vores virkeområde, gået ved Trelleborg og besøgt magasinet på Tårnborggård, Isbådsmuseet samt Fæstningen i Korsør, hvor leder Kurt Jacobsen viste rundt og fortalte. Denne tur, hvor også bestyrelsens ægtefæller er inviteret til at deltage, er blevet en årlig tradition altid med museets formand som den kompetente turguide.

Trelleborgs udbygning

Sydvestsjælland Museum fik muligheden for at få opført en kopi af et hus fra Vikingetiden med støtte fra Kulturministerens Provincespulje og fra Slagelse Kommune. Ansøgning med budget blev udfærdiget i efteråret 2006, og straks, da der kom meddelelse fra Kulturministeriet, om at pengene var blevet bevilget, gik vi i gang med den første planlægning og den første ansættelse af håndværker René Wissendorf Christoffersen, som blev projektets byggeleder.

Arkitekt John Kronborg, som har stor erfaring med at tegne ”historiske” huse fik til opgave at udarbejde de endelige tegninger, som skulle anvendes af museets håndværkere samt af entreprenørfirmaet MT-Højgaard. Huset blev tegnet som en kombination af et bulhus i beboelsen og bindingsværk med pileflet og lerklining i smedjen. I løbet af denne proces blev det af brandhensyn besluttet at lægge strå på huset i stedet for det spåntag, som oprindeligt var ønsket.

Herefter søgte museet om byggetilladelse i Slagelse Kommune, samtidig med at den arkæologiske afdeling blev kontaktet med henblik på en udtalelse. En arkæologisk forundersøgelse blev gennemført. Byggegrunden blev efterfølgende drænet, og der blev udlagt sandfyld og stabilgrus på de arealer, hvor arkæologerne havde gravet.

I løbet af vinteren og det tidlige forår blev der arbejdet indendørs med forarbejdet til byggeriet. Tømmeret blev kørt fra specialsavværk i Grevinge til entreprenørfirmaet MT-Højgaard i Kalundborg. Her blev det bearbejdet. Not og samlinger blev fræset, således at dele til et ”samlesæt” i foråret kunne blive kørt til Trelleborg.

Selve byggeriet på pladsen blev gennemført, så tidsplanen blev overholdt. I bevillingsskrivelsen fra Kulturministeriet stod, at byggeriet skulle stå klart med udgangen af august 2007, så vi satte den 24. august som vores egen deadline, hvor huset skulle indvies af Kulturminister Brian Mikkelsen og Slagelses borgmester Lis Tribler.

Undervejs i processen fik byggelederen til opgave at dokumentere byggeriet, så vi nu ved, hvor meget materiale der skal bruges til et vikingehus, og hvor lang tid det tager at bygge.

Den viden skal museet anvende i det fremtidige byggeri på Trelleborg, hvor visionen er at opføre en vikingeby – Slagløse.

Parallelt med opførelsen af smedjen blev Hedebyhuset, som havde været på vej i mere end seks år, også færdiggjort. Museet kunne selv finansiere denne store ekstra udgift på grund af et overskud på regnskabet for 2006. En del af området, hvor det planlægges, at Slagløse skal placeres, blev ryddet, og de mange småhuse på stedet blev sat i stand.

En gevinst fik vi ved ansættelsen af pilefletter Ole Borberg, som også har en uddannelse som socialpædagog. Han havde et godt samarbejde med ”Projektet” fra Slagelse kommune, som leverede uvurderlig arbejdskraft til mange af de opgaver, der blev løst hér.

Ill.: 1 Pileflet og strå. Detalje fra Hedebyhuset. Foto Hans Søby

Dream Team

Museets nyere tids undersøgelsesvirksomhed blev påbegyndt med en hasteundersøgelse af Slagelse Dream Team og håndboldklubben og Anja Andersens betydning for Slagelse. Resultatet af undersøgelsen er blevet formidlet i form af to publicerede artikler og en vandrestilling.

Industrikultur i Slagelse

I forbindelse med industrikulturens år 2007 åbnede SVM to udstillinger på Slagelse Museum. Det drejede sig om en ny permanent udstilling om industriens udvikling i Slagelse samt en særlig vandrestilling, udarbejdet af sekretariatet for industrikultur, der gav en mere generel introduktion til sider af den industrikultur, der er en væsentlig forudsætning for vores moderne samfund. I den nye permanente udstilling blev der vist genstande og billeder fra lokale virksomheder som for eksempel Slagelse Bryghus, Spritfabrikken, Danica og Maskinfabrikken Alliance / Vilhelm Pedersen A/S. Fokus var på perioden fra sidste halvdel af 1800-tallet til vor tid, og udstillingen aktualiserede Slagelse Museums øvrige udstillinger om håndværk. Det Gamle Trykkeri, der fungerer som et arbejdende værksted på Slagelse Museum, indgik som en del af udstillingen. Her arbejdede medlemmerne af Grafisk Støtteforening i løbet af året med fremstillingen af en mindre publikation *Der var engang. En gammel typografs erindringer*, som en del af formidlingen omkring industrikultur.

I forbindelse med begge udstillinger blev der arrangeret en række særøvisninger, hvor de besøgende fik lejlighed til at se udstillingerne og det arbejdende trykkeri i sammenhæng.

Kulturkørekort

SVM's overordnede undervisningskoncept ”Kulturkørekort – historie til alle tider”, der blev påbegyndt som et pilotprojekt i 2006, blev i 2007 yderligere udbygget med et samarbejde med Slagelse Naturskole, og i alt 5 af de planlagte 7 undervisningsforløb blev udviklet, gennemprøvet og internt evalueret i løbet af året. Det samlede pilotprojekt forventes afsluttet i maj 2008 med en samlet ekstern evaluering. Herefter vil Kulturkørekortet kunne udbydes og integreres som et fast tilbud til elever og lærere i folkeskolen. De forskellige forløb og det tilhørende undervisningsmateriale er blevet tilrettelagt efter folkeskolernes arbejde med trin-

og slutmål på forskellige klassetrin indenfor de relevante fag, samt efter pædagogernes arbejde med pædagogiske læreplaner i børnehaverne. Når de sidste to undervisningsforløb i kulturkøre-kortet er blevet udviklet, vil SVM kunne tilbyde undervisning svarende til samtlige klassetrin i folkeskolen lige fra indskoling til overbygning. Kulturkøre-kortet er blevet til i et samarbejde mellem SVM og skole- og fritidsforvaltningerne i Sorø og Slagelse Kommuner samt Slagelse Naturskole.

I 2007 er Vestsjællands Kunstmuseum blevet inddraget, og det bliver forsøgt at tilpasse deres tilbud til skolerne "På sporet af Kunsten" til Kulturkøre-kortet, således at det kan udbydes i samme tilbudskatalog.

Kulturkøre-kortet indgår som en del af SVM's strategi for forskningsbaseret formidling, som er formuleret i museets fireårsplan. Det indgår samtidig som en del af museets regionale speciale *Undervisning og uddannelsessteder*.

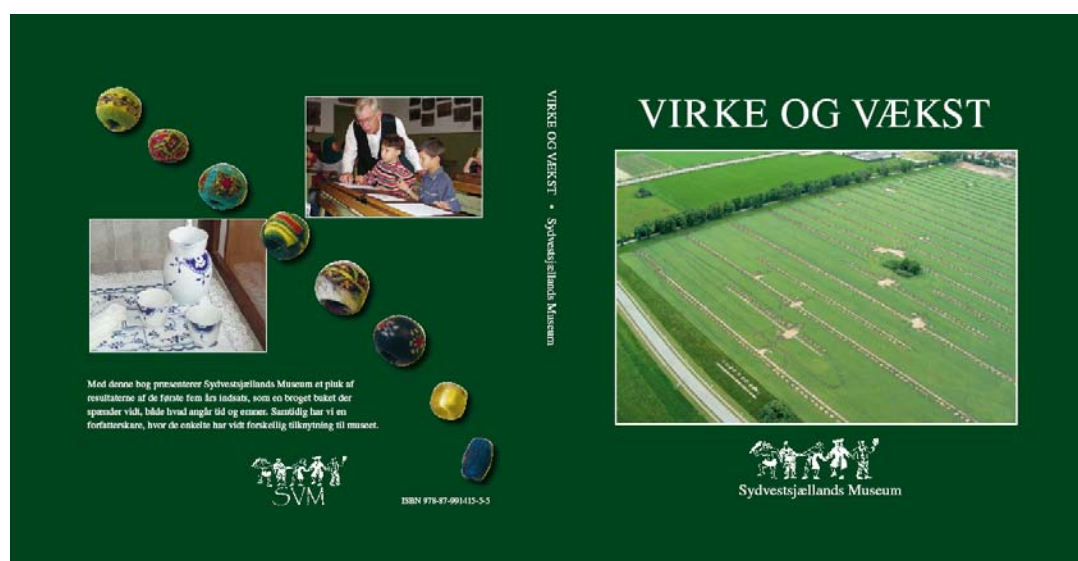
Ombygning i Sorø påbegyndt

Med en donation fra Sorø kommune havde museet et stærkt kort på hånden, da der blev søgt eksterne midler til renoveringen af det fredede baghus ved Sorø Museum. A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal gav 1 mio. kr. til formålet, så der kom skub i den endelige projektering, udbudsrunde samt oprydning. Efteråret har stået i ombygningens tegn med alt hvad dette indebærer af ulemper på museet. Vi ser frem til åbningen i juni 2008.

Som en del af den omfattende ombygning er porten mod Storgade blevet renoveret med faglig bistand fra arkitekt Søren Lundqvist. Museet modtog sponsorstøtte hertil fra Skælskør Bank, Sorø Bevaringsforening, Fonden Brand af 1848, Sorø Museumsforening og Kulturarvsstyrelsen.

Første fællespublikation udkom

SVM's første forskningsbaserede publikation udkom ved årets udgang. *Virke og Vækst* præsenterer et pluk af resultaterne af de første års indsats som en broget buket, der spænder vidt både hvad angår faglige emner og begrundelser og samtidig en forfatterskare med vidt forskellig tilknytning til museet.

Ill.: 2 Omslaget fra *Virke og Vækst*. Lay out Fjerritslev Trykkeri

1.3 Samdriftsaftaler og lignende

Sydvestsjællands Museum indgår i Kulturregion Midt- og Vestsjælland sammen med museerne i det tidligere Vestsjællands Amt samt et enkelt fra Roskilde (Museet for Samtidskunst). På museumsområdet er formålet med kulturaftalen at fastholde og videreudvikle samarbejdet og arbejdsdelingen mellem museerne. Således modtager museerne i en fireårs periode det tidligere amtstilskud direkte fra Kulturarvsstyrelsen med det formål at fortsætte det regionale speciale samt at leve op til de resultatkrav, som museerne i fællesskab skal efterkomme i årene 2007 – 09.

Sydvestsjællands Museum har ikke etableret samdriftsaftaler med institutioner udenfor museumssamarbejdet, men der er i 2007 blevet arbejdet for en aftale med Kalundborg Museum. Dette arbejde er ikke blevet fuldført i 2007, og den endelige aftale skal indgås i 2008. Der er samtidig blevet sonderet til nabomuseerne i Holbæk, Odsherred, Næstved og Ringsted. Det forventes, at der bliver afholdt et fællesmøde i begyndelsen af 2008, hvor mulighederne og visionerne for et større samvirke vil blive fremlagt.

Sydvestsjællands Museum er indgået i et konsortium vedr. samarbejdet om Åmoserne, som der er stor fokus på i forbindelse med Naturpark Åmosen. Sammen med Holbæk og Kalundborg Museum har vi med støtte fra Kulturarvsstyrelsen ansat etnolog Anne-Mette Andersen, som har kortlagt og dokumenteret historien om tørvegravningen og dens betydning. Dette samarbejde er meget perspektivrigt, og vi forventer, at det fortsætter i 2008 med udgivelsen af en fælles publikation om Åmosernes kulturhistorie.

1.4 Museets leder, navn og stilling

Museets leder er museumsdirektør Ea Stevns Matzon, cand. mag. i Historie og Europæisk Etnologi samt diplomuddannelse i ledelse.

2 Samlinger, arkiver og bibliotek

2.1 Overordnede ændringer

Den efterhånden legendariske flaskesamling på Sorø Museum er blevet samlet, sorteret, registreret, pakket og sat på magasin. Museets registrator tilbragte sammen med en studentermedhjælp tre uger på Tårnborggård, hvor ”bjerget af flasker” blev sorteret. En del blev udskilt med speciel tilladelse fra Kulturarvsstyrelsen, da de indeholdt gift, andre kemikalier eller uidentificerbare væsker, som skulle til destruktion. Enkelte eksemplarer er sendt til andre statsanerkendte museer.

2.1.1 Registrering

Pr. 31/12 2007 var der oprettet 2807 sager med 19872 tilhørende genstande i Regin.

Museet søgte og modtog tilsagn om støtte til indtastning af gamle protokoller og blå kort i efteråret 2007. Vi har ansat stud. mag. Frederik Jørgensen til denne opgave. Han har tidligere udført opgaver i forbindelse med det regionale speciale for museet. Vi forventer, at alle de gamle protokoller og registreringskort fra alle afdelingerne på museet vil blive indtastet efter principperne i nødregistreringen og lagt på Internettet under Museernes Samlinger i løbet af 2008. Museumsvært Annelisa Jensen har været på kursus i registrering i 2007, og det er aftalt, at hun indgår i dette arbejde sammen med museets registrator i 2008. Med dette arbejde forventer vi at opfylde museets fireårsplan på dette område.

2.1.2 Magasinforhold

Generelt opbevares for mange genstande stadig under ikke helt tilfredsstillende vilkår. Det er planen, at museet indgår i en fælles magasinløsning med de andre museer i Vestsjælland. I 2007 kom museerne meget tættere på denne løsning, idet der fra flertallet af tidligere kommuner i Vestsjællands Amt blev givet positivt tilsagn om støtte til opførelsen af et fælles magasin.

Gennem en restriktiv indsamlingspolitik er det fortsat blevet sikret, at der ikke foregår omfattende indsamlinger af genstande uden proveniens i de enkelte afdelinger.

Arkæologisk afdeling har i 2007 gennemgået den resterende del af de arkæologiske fund i Sorø Museums samling i forbindelse med overflytning til klimastyret magasin. Genstandene er sorteret og rengjort før overflytningen. En række fund uden museums- eller journalnummer er ”ny” registreret i Sydvestsjællands Museums journalsystem, hvilket samtidig indebærer genstandsfotografering, anmeldelse til ”Fund og Fortidsminder” m.v.

Resterende genstandsfund af flint, sten og tegl fra det tidligere virke under akronymet AMK er overflyttet til den arkæologiske del af magasinet, der snart er helt fyldt.

Alt arkæologisk materiale på magasin er genopstillet i journalnummerorden og registreret på journalnummerniveau. En opstillingsmetode, det vil være vanskelig at praktisere indenfor nyere tids samlingerne.

2.2 Klausuler

Museet modtager/ indsamler ikke genstande, der er behæftet med klausuler, som støder mod retningslinjerne for museets virksomhed.

2.3 Uddeponeringer og udlån

Museet har uddeponeret en række genstande til andre museer.

Fra de arkæologiske undersøgelser bliver al knoglemateriale af dyr og mennesker uddeponeret på Zoologisk Museum og Antropologisk Laboratorium ved Københavns Universitet. Endvidere indsendes en stor del af de indleverede metalgenstande til danefævurdering på Nationalmuseet.

2.4 Deponering eller indlån fra andre museer og institutioner

Vi modtager ikke deposita fra nyere tid, da museet ikke vil tage vare på genstande igennem mange år, hvorefter en ny generation ønsker tingene tilbage måske for at sælge dem.

I forbindelse med danefæindleveringer fra museets område er det et stærkt ønske, at genstandsmateriale indleveret til danefæ i Nationalmuseet kan uddeponeres til Sydvestsjællands Museum i forbindelse med udstillingsvirksomheden, hvor dette kan ske under sikrede forhold.

Sydvestsjællands Museum har et godt samarbejde med Stiftelsen Sorø Akademi, som råder over store og velbevarede samlinger af oldsager, etnografika og genstande med tilknytning til lokalhistorien. I forbindelse med særudstillingen ”Galathea og Sorø” indlånede museet mere end 30 unikke genstande fra den første Galathea ekspedition. Senere i 2007 er det lykkedes at lave en aftale med Stiftelsen Sorø Akademi om indlån af oldsager til Sorø Museums nye permanente udstilling ”De levende og de Døde”.

Fra Handels og Søfartsmuseet på Kronborg lånte museet tegninger fra den første Galathea ekspedition til ”Galathea og Sorø”.

Det er denne form for samarbejde, der gør det muligt at lave særudstillinger af høj kvalitet, hvor viden fra flere institutioner og personer bliver bragt sammen og derigennem bidrager til udviklingen af ny viden og erkendelse.

2.5 Arkiver

Arkæologisk afdeling har i 2007 fortsat oprydningen i arkivalierne med en systematisk gennemgang af alle sager i sognearkivet, hvor sagerne sognevis er gennemgået, kontrolleret i forhold til det centrale register "Fund og Fortidsminder", hvortil en lang række lokaliteter er indrapporteret. Oprydningen var forventet afsluttet i 2007, men en række arkivalier "dukkede" dog op i de sidste kasser fra Tårnborggård.

2.6 Bibliotek

De enkelte afdelinger har deres egne bogsamlinger. De består hvert sted af relevant faglitteratur, tidsskrifter, af lokalhistoriske værker samt bøger og tidsskrifter hidrørende fra de etablerede bytteordninger. Fælles for alle samlingerne er, at de fortrinsvis består af gaver. Afdelingerne abonnerer på en række centrale danske tidsskrifter.

På Sorø Museum arbejder en frivillig som bibliotekar en dag om ugen. Hun registrerer og opsætter afdelingens bøger efter folkebibliotekernes system.

Arkæologisk afdelings bogindkøb registreres af museumsinspektør Lea Meistrup-Larsen.

3 Indsamling, erhvervelser, undersøgelser og forskning

3.1 Indsamling

Sydvestsjælland Museum har i 2007 fortsat sin praksis med kvartalsmøder i indsamlings- og registreringsgruppen. Til disse møder medbringer repræsentanter for de enkelte afdelinger genstande, som er blevet tilbudt. Her vurderer vi sammen, om det er noget, der skal indlemmes i museets fælles samling. Møderne har tillige den uddannende effekt, at de enkelte afdelingers indsamlingsansvarlige bliver trænet i at indsamle proveniensen eller "den gode historie", der knytter sig til genstandene. Der er i alt kun indtaget få genstande i de enkelte afdelinger i 2007.

I forbindelse med museets undersøgelsesvirksomhed indenfor nyere tid er der foretaget aktiv indsamling af genstande, fotos og arkivalier til dokumentation af "livet i og omkring Slagelse Dream Team". Undersøgelsen blev gennemført med støtte fra Kulturarvestyrelsens hastesum. En del af de indsamlede genstande anvendes i formidling af undersøgelsens resultater i form af en vandreudstilling, mens ca. 20 genstande vil blive inddraget i museets samlinger og registreret i Regin.

Arkæologisk afdeling

Arkæologisk afdeling har modtaget enkelte indleveringer af metalsager, fundet med metaldetektor og enkelte fundet på anden vis på markerne. Vi har registreret stedfæstede fund og ladet ganske få genstande indgå i samlingerne. En del metalsager er videresendt til danefævvurdering på Nationalmuseet.

Den øvrige indsamling er foregået i forbindelse med afdelingens undersøgelser, hvorunder genstandene er registrerede.

I 2007 har vi desuden foretaget en registrering af arkæologiske fund på Agersø i forbindelse med et ”foredragsarrangement” dér.

Eksempler på indkomne genstande i 2007

Radering af Eigil Aagaard, motiv: Sorø Akademi og Molbechs hus

Dug, broderet af husbestyrerinde for lektor ved Sorø Akademi, 1959

Skoletaske, penalhus og skifertavler til Skolemuseet.

Et barokstandur udført af urmager Detlev Wilhelm, Slagelse ca. 1780.

Et standur udført af urmager Knud Bang Nielsen, Slagelse.

Knud Bang Nielsens urmagerværksted.

Genstande og fotos fra et usædvanligt dødsbo i Fjenneslev, hvor den dertil oprettede sag vil fokusere på en families tidligere ”gode vilkår” til det totale forfald, afdøde efterlod. Sagen er et eksempel på, at det lokale statsanerkendte museum bliver kontaktet, når der er tale om dødsbo uden arvinger.

3.2 Erhvervelser

Museets samlinger er meget omfattende, og det påhviler den enkelte afdelingsleder at undersøge, om de genstande, der bliver tilbudt, har en proveniens, samt at de matcher museets arbejdsområder. Aktiv indsamling har kun fundet sted, når genstandene ”fylder et hul” i samlingerne.

3.3 Undersøgelse og forskning

3.3.1 Forhistorie og middelalder (arkæologi)

I 2007 har mængden af arkæologiske forundersøgelser været på omtrent samme niveau som i 2006. En samlet oversigt ses i bilaget ”Arkæologiske undersøgelser i 2007”.

Der er blevet gennemført egentlige undersøgelser med fine resultater flere steder. Det er navnlig kendskabet til jernalderbebyggelsen, der bliver udbygget i disse år. De systematiske forundersøgelser og efterfølgende undersøgelser giver mere dækkende resultater end tidligere års mere ”pletvise” undersøgelser. Ved Slagelses østlige del kan vi således nu give et godt, dækkende billede af bebyggelsen fra begyndelsen af vor tidsregning til år 500, hvor næsten ethvert tørt areal synes at have været bebygget på et eller andet tidspunkt i løbet af perioden. Undersøgelserne har lært os at lægge større vægt på analysen af de bevarede jordrester i stolpehullerne. Herfra kan rester af forkullet materiale, småfund m.v. give gode oplysninger om husenes brug og nærmere datering.

En speciel undersøgelse af landbrugets efterladenskaber foretager vi i disse år i Bromme Plantage, hvor vi dokumenterer de velbevarede højryggede agre pløjet til omkring 1780.

Resultaterne af de arkæologiske undersøgelser kan findes geografisk på www.dkconline.dk og rapporterne bliver nu løbende lagt på vores hjemmeside under Arkæologi→Rapporter.

I 2007 har vi ikke gennemført egne, selvvalgte undersøgelser.

Type	Anlægsarbejde	Byggemodning	Byggeri	Golfbaneanlæg	Råstofudvinding	Skovrejsning
Mindre Forundersøgelse	4		5			1
Registrering	1					
Større Forundersøgelse	5	11	8	1	3	
Undersøgelse	2	4	2	1	4	

Type	Offentlig bygherre	Privat bygherre	Forskning
Mindre forundersøgelse	4	6	-
Registrering		1	-
Større forundersøgelse	6	22	-
Undersøgelse	2	11	-

Tabel 1 Oversigt over antal arkæologiske undersøgelser i 2007 fordelt på undersøgelsestyper og årsag samt på undersøgelsestyper og bygherres status som offentlig eller privat samt egne forskningsopgaver.

3.3.2 Nyere tid

Det regionale speciale, Undervisning og uddannelsessteder

SVM's primære indsats indenfor det regionale speciale i 2007 har været udvikling og gennemprøvning af undervisningsforløb og produktion af undervisningsmaterialer i forbindelse med pilotprojektet: "Kulturkørekort – Historie til Alle tider".

Det overordnede sigte med kulturkørekortet er, at de enkelte formidlings-/undervisningsforløb skal integreres som en fast del af undervisningen i folkeskolen, og at der vil blive udviklet tilbud svarende til samtlige klassetrin tilpasset retningslinjerne i de eksisterende trinmål og slutmål, for fagene: historie, dansk, natur og teknik, billedkunst m.m. De enkelte forløb vil således være målrettet bestemte klassetrin og fag, så det pågældende forløb kan indgå i lærernes planlægning af undervisningen. Samarbejdet med lærere og pædagogiske kompetencepersoner er med til at sikre, at tilbuddene tilpasses de eksisterende læreplaners trin og slutmål for de relevante fag. Der er også udviklet et tilbud til daginstitutionsområdet/indskolingen, hvor der er taget udgangspunkt i institutionernes arbejde med pædagogiske læreplaner.

Ill.: 3 Børnegruppe og pædagoger fra Børnehuset Nord prøver kræfter med nogle gamle lege, før de kan erhverve deres kulturkørekort som en del af forløbet: Sans for kulturhistorie. Foto © Sydvestsjællands Museum

Hvert forløb består af: En aktiverende formidlingsform på skolen eller en af museets afdelinger samt undervisningsmateriale, opgaver og lærervejledning. Dette materiale er udarbejdet af SVM og stilles gratis til rådighed for skolerne. Undervisningsmaterialet vil kunne hentes ned fra museets hjemmeside eller Kulturkørekortets egen hjemmeside, der udvikles i første kvartal 2008 under emu-portalens "e-museum". Der vil også i et vist omfang kunne udlånes klassesæt af det publicerede materiale.

Kulturkørekortet er et forsøg på at udvikle en egentlig skoletjeneste i museumsregi ud fra et særligt koncept, der skal bygge bro på tværs af institutionerne. Ideelt set kunne der blive tale om et helårstilbud, der stadig udvikler og tilpasser undervisningsmateriale og formidling til folkeskolerne.

Kulturkørekortet er SVM's overordnede formidlings- og undervisningskoncept og indgår som en strategi i museets forskningsformidling. Det indgår også i museets forskningsstrategi, at erfaringerne med udvikling af kulturkørekortet og den løbende interne og afsluttende eksterne evaluering af projektet kan indgå i et forskningsprojekt vedr. museumsformidlingens didaktik, som er indskrevet i museets arbejdsplaner.

I kulturkørekortets projektfase er der i 2007 udarbejdet og gennemprøvet følgende undervisningstilbud:

Titel	Målgruppe	Status
"Sans for kulturhistorie"	Indskoling (0.- 2. klasse) Daginstitutionsområdet (førskelegrupper) Tilpasset pædagogiske læreplaner Varighed: 1-2 timer	Udviklet og afprøvet i samarbejde med Børnehuset Nord i Slagelse for tre sammensatte førskelegrupper (april 2007).
"Arkæologi i børnehøjde"	3.-4. klasse Fag: historie Varighed: 2-3 timer	Udviklet og afprøvet på Søndermarksskolen i Slagelse (maj 2007) og i samarbejde med Pedersborg Skole i Sorø (oktober 2007)
"Historien i naturen"	3.-4. klasse Fag: historie, natur og teknik Varighed: 2-3 timer	Udviklet i samarbejde med Slagelse Naturskole. Afprøvet i samarbejde med Stillinge Skole og Nymarksskolen i Slagelse (august-september 2007).
"Skole som i gamle dage"	1.-3. klasse Fag: Dansk, historie m.fl. Varighed: 2-3 timer	Udviklet og afprøvet i samarbejde med Pedersborg Skole i Sorø samt Søndermarksskolen i Slagelse (oktober 2007).
"På sporet af kunsten", som er et undervisningstilbud, der oprindeligt er udviklet sammen med Odsherred Kunstmuseum	5. klasse Fag: Billedkunst Varighed: 2-3 timer	Udviklet af Vestsjællands Kunstmuseum og afprøvet i samarbejde med Søndermarksskolen (oktober 2007).

Undersøgelser

I foråret 2006 igangsatte Sydvestsjælland Museum en undersøgelse af Anja Andersens håndboldhold Slagelse Dream Team med midler fra Kulturministeriets særlige hastesum. Denne undersøgelse blev endelig afsluttet i 2007 med publikation af to artikler og særudstillingen: ”Et håndboldeventyr”. Artiklerne og udstillingen fortæller om håndboldklubbens historie og det liv, der udspiller sig i og omkring Dream Team samt hvilken betydning holdet har haft for Slagelse.

Undersøgelsen af Slagelse Dream Team er et udtryk for, at ikke kun fortiden men også *nutiden* spiller en vigtig rolle for et kulturhistorisk museums arbejde med at registrere, forske i, formidle og bevare kulturarven.

Ill.: 4 Slagelse Dream Team har en stor gruppe af trofaste supportere, der følger holdet både på hjemme- og udebane. For mange er medlemskabet af Dream Team Support et vigtigt socialt holdepunkt i tilværelsen, og for spillerne betyder det meget at have supporterne med som den 8. spiller på banen. Foto © René Lystrup, Dream Team Support

3.3.3. Opgaver, jf. Museumslovens kapitel 8

De statsanerkendte kulturhistoriske museer er pålagt en væsentlig opgave med at gennemgå samtlige byggetilladelser, nedrivningstilladelser, lokalplaner, kommuneplaner og regionsplaner for at ”virke for, at væsentlige bevaringsværdier sikres for eftertiden” (§ 23 i Museumsloven). I 2007 modtog Sydvestsjælland Museum materiale fra kommunerne indenfor samvirket og fra det arkæologiske ansvarsområde i meget forskelligt omfang jf. tabel 2.

Type	Flere	Faxe	Ringsted	Slagelse	Sorø
Andet			3	2	3
Byggetilladelse			9	5	1
Dispensation			3	2	1
Diverse			1	43	
Landzonetilladelse			2	2	1
Lokalplan		3	17	23	18
Læhegn			2	12	6
Olieforurening	1				
Råstof					7
Skovrejsning			1		

Tabel 2 Oversigt over plansager i 2007, hvor der er lavet udtalelse/sagsbehandling med kommunikation efter type og kommuner.

Indenfor arkæologi

Museet har modtaget lokalplaner fra alle kommuner og udtalt sig til samtlige vedrørende arkæologiske interesser. Som tidligere år er det meget varierende, i hvilket omfang, hvilken form og med hvilken stabilitet kommunerne har sendt byggetilladelser, landzonetilladelser og dispensationer fra naturbeskyttelsesloven (jf. bestemmelserne i museumslovens § 23 – 24). Se Tabel 3.

Plansager 2007. Modtagne/behandlede (ikke oprettet sag).		Flere	Ringsted	Slagelse	Sorø	Total
Type						
Andet			4	1	6	11
Byggesags-/postlister (poster)			-	-	-	0
Byggetilladelse			629	4	0	633
Dispensation			37	34	23	94
Landzonetilladelse			37	72	78	187
Olieforurening (poster/grunde)	21		-	-	-	21
Teknisk koord. (gravearbejder)			-	11	-	11
						957

Tabel 3 Oversigt over plansager/byggesager modtaget fra kommunerne m.v. Rødt markerer manglende eller bemærkelsesværdigt få orienteringer.

Indenfor nyere tid

Ligesom for det arkæologiske arbejdsfelt gælder det, at det er meget varieret, hvad museet modtager fra kommunerne. I princippet modtager museet sagerne i én bunke, og det har så i de fleste tilfælde været op til en vurdering i den arkæologiske afdeling, om der skulle medfølge en udtalelse fra nyere tid. Samtlige sager bliver journaliseret i ét fælles journalnummersystem. Det noteres således i den enkelte sag, hvis der er sendt en udtalelse fra nyere tid.

Der tilstræbes at sende udtalelser i samtlige lokalplansager.

I enkelte sager bliver museet tilskrevet og bedt om en udtalelse. I alle disse tilfælde tager museumsdirektøren på inspektion, inden der bliver givet et skriftligt svar til den instans, der har bedt om en udtalelse. Denne vigtige opgave skal på sigt overgå til en anden inspektør med ansvar indenfor nyere tids kulturhistorie, når normeringerne til museet tillader det.

4 Konservering og bevaringsarbejde

4.1 Konservering

Sydvestsjællands Museum er andelshaver i Bevaringscenter Næstved og Konserveringen i Køge.

På det arkæologiske felt er konservering primært foregået i forbindelse med betalte undersøgelser, hvor bygherre har betalt.

Indenfor nyere tid vurderer afdelingerne i fællesskab deres behov og prioriterer herefter hvilke opgaver, der skal løses. I 2007 er følgende blevet konserveret:

Fuglekongeskiver, en fibel, anskuelighedstavler, dåbskjoler og en japansk vifte. Museet har endvidere anvendt fryseren på Roskilde Konserveringscenter og fået klargjort forskellige genstande til udstillinger.

Museet disponerer over en stor kummefryser til konservering af mindre nyindkomne genstande.

4.2 Bevaring

Bygningsbevaring støttes aktivt af museet i samarbejde med kommuner, stat og lokale bevaringsforeninger samt de involverede husejere.

Gennem lokalplanerne følger museet udviklingen på området, og vil i givet fald fremkomme med indsigelser.

I museumslovens ånd skal der arbejdes for bevaring af væsentlige, skjulte/usynlige fortidsminder, hvor de ligger. Arbejdet hermed kræver overblik og effektiv behandling af plansager, jf. betragtningerne og prioriteringerne i afsnit 3.3.

I samarbejde med Nationalmuseet vil Trelleborgens løbende blive vedligeholdt, og der vil blive søgt tilvejebragt midler til en gennemgribende reovering af det rekonstruerede langhus.

Indsamlede genstande vil blive konserveret i det omfang, det skønnes nødvendigt, og der findes midler til det.

5 Formidling

Besøgstal

De aktiviteter, museet gennemfører udenfor egentlige bygninger, kan være foredragsvirksomhed, byvandring eller andet, der berører en lang række mennesker, som ikke indgår i den officielle museumsstatistik. Der findes ikke en rubrik til optælling af mennesker, som har modtaget en kulturhistorisk ydelse uden at se en af museets udstillinger. Derfor kan besøgstal kun give en billede af én side af museets aktiviteter.

Sydvestsjælland Museum havde i 2007 besøg af i alt 42.874 gæster (45.175 gæster i 2006). Det fordeler sig på afdelingerne således:

Vikingeborgen Trelleborg – 28.515 (31.641 i 2006)

Slagelse Museum – 2.779 (3.185 i 2006)

Sorø Museum – 7.605 (6.843 i 2006)

Skælskør Bymuseum – 1.686 (1.548 i 2006)

Flakkebjerg Skolemuseum – 579 (490 i 2006)

Skovsgaard Bagerimuseum – 1.710 (1.468 i 2006)

Særarrangementer uden for museet i 2007:

Den 2. september deltog museet endnu engang i rollespilsfestivalen Barda, som Sorøegnens Erhvervs- og Turistkontor arrangerer i samarbejde med DR. Museet havde fået stillet et telt til rådighed, hvorfra der blev lavet tinstøbning og våbendemonstrationer. Arrangementet dannede en god ramme for vores formidling, og specielt tinstøbningen tiltrak mange børn og voksne. I alt var mere end 200 mennesker forbi museets telt.

Med overskriften ”Gang i Sorø” var museet medarrangør af ture, der skulle bringe borgere ud på kulturelle oplevelser samtidig med, at de fik bevæget sig. Vi stod for tre tilbud:

- Kongsgården i Vester Broby
- Kulturhistorisk cykeltur
- Bromme plantage

Museet deltager gerne i denne form for tværinstitutionelle tiltag, der bringer vores ydelser i spil i nye sammenhænge. Det er samtidig med til at tiltrække et nyt publikum, der får et andet positivt indtryk af vores moderne virksomhed. Samlet set deltog ca. 60 personer i ”Gang i Sorø” sammen med museets medarbejdere, der stod for planlægningen og gennemførelsen af turene.

I Sorø besøger mange mennesker museets gård i museets åbningstid. De har derfra adgang til Joakim Bursers apotekervej med tilhørende madpakkehave, som frit kan besøges. Denne gruppe af besøgende er indgået i statistikken i det omfang, det er muligt at tælle dem.

5.1 Permanente samlinger

Arbejdet med nyopsætning af den permanente samling på Sorø Museum er fortsat og næsten afsluttet i 2007. Den gamle oldsagsudstilling er nedtaget og (midlertidigt) afløst af en legetøjsudstilling. Til gengæld er en ny permanent udstilling ”De Levende og de Døde” blevet indviet i forbindelse med optakten til jul 2007.

På afdelingen i Slagelse blev der i forbindelse med Industrikluturens år udarbejdet en ny permanent udstilling. I udstillingen blev der vist genstande og billeder fra lokale virksomheder som for eksempel Slagelse Bryghus, Spritfabrikken, Cigar- og Tobaksfirmaet Vilhelm Lange, Danica og Maskinfabrikken Alliance / Vilhelm Pedersen A/S. Fokus er på perioden fra sidste halvdel af 1800-tallet til vor tid, og udstillingen aktualiserer Slagelse Museums øvrige udstillinger om håndværk.

Ill.: 5 Cigar- og Tobaksfirmaet Vilhelm Lange blev oprettet i 1873 på Nytorv i Slagelse. Fabrikken blev indrettet i et mindre baghus og blev senere udvidet med Roys Tobaksfabrik. I 1934 blev virksomheden omdannet til et aktieselskab, og i 1966 opkøbte Skandinavisk Tobakskompagni tobaksfabrikken, og produktionen ophørte i Slagelse. Foto © Sydvestsjælland Museum..

5.2 Særudstillinger

Museets afdelinger har en tradition for at lave en del særudstillinger i løbet af året. Udstillingerne bliver til dels gennem målrettet indsats af museets personale og frivillige, som i deres årsplaner har udvalgt forskellige temaer i løbet af året, men også via henvendelser fra interesserede, som har noget på hjertet, og som gerne vil udstille egne eller lånte genstande på en af afdelingerne. Museet ser positivt på sådanne henvendelser, som i hvert tilfælde bliver behandlet og vurderet seriøst.

Arkæologisk afdeling

Afdelingen har medvirket med en udstilling i Sorø Museums gård i sommerperioden, hvor børn (og voksne) kunne ”grave selv” og samtidig få præsenteret en plancheudstilling om udgravning med tema fra gravpladsen ved Kærup.

Flakkebjerg Skolemuseum

Viste en mindre udstilling af børnebøger med ”skolen” som tema. Flemming-bøger, Tykke-Niels-bøger m.fl.

Skovsgårds Bagerimuseum

Havde en mindre udstilling om ”Kirkens brød i middelalderen”

Slagelse Museum inviterede indenfor til en række særudstillinger:

1. Industrikultur i Slagelse
2. ”Småt men godt” en udstilling af minimodeller af træbearbejdningsredskaber

3. Musselmalet porcelæn
4. Vandreudstilling om industrikultur i Danmark
5. Legetøjsudstilling

Skælskør Bymuseum viste følgende:

1. ”En hovedsag” frisør- og barberudstilling
2. Påskeudstilling
3. Englandskrigene på Skælskør-egnen 1807-1814

På Sorø Museum fik publikum adgang til:

1. ”Hvad blev planterne brugt til?” i museumshaven
2. Galathea og Sorø
3. Arkæologisk plancheudstilling i gården om gravpladsen ved Kærup
4. Et håndboldeventyr (om Slagelse Dream team)
5. Nyopsætning af legetøjsudstilling

5.3 Anden formidling

Flakkebjerg Skolemuseum

Skolestuen er blevet besøgt af klasser, der sammen med deres egne lærere har holdt skoledag som i gamle dage. Museet har udviklet materialer til brug på dagen.

Som en del af projekt ”Kulturkørekort – historie til alle tider” blev der i efteråret udviklet et undervisningsforløb målrettet 1.-3. klasse: ”Skole, som i gamle dage”. Dette forløb blev gennemført og afprøvet på Flakkebjerg Skolemuseum i uge 44 i samarbejde med Pedersborg Skole i Sorø og Søndermarksskolen i Slagelse. 5 klasser deltog i gennemprøvingen, hvor eleverne blev undervist efter datidens didaktiske metoder. I frikvartererne legede børnene historiske lege, mens de i spise-frikvarteret blev præsenteret for fedtemadder.

Ill.: 6 Elever fra 2B på Søndermarksskolen modtager undervisning af lærer Christen Nikolaisen i kunsten at skrive med griffel på tavle. Foto © Sydvestsjællands Museum.

Program for Vikingeborgen Trelleborg 2007

Sæsonen igennem afholdt Vikingeborgen Trelleborg en række weekend arrangementer. Disse arrangementer spændte vidt fra madlavning til krigstræning.

- April: 1.-6. Mad i vikingetiden
7.-8. Non Nomen, våbendemo og modeshow
9. Trelleborgs historie, foredrag og rundvisning
28.-29. Historie fortælling
- Maj: 12.- 13. Romer weekend
19.-20. Bronzestøbning
26-28. Tekstil
- Juni: 2.-3. Mad i vikingetiden
16.-17. Husbyggeri
23. Skt. Hans
- Juli: 7.-22. Marked
21 og 22. Slaget om Trelleborg
- August: 4.-5. Islandske heste
11-12. Øllets kulturhistorie
18.-19. Bronzestøbning
24. Indvielse af Smedjen
- September: 1.-2. Non Nomen, våbendemo og modeshow
15.16. Trelleborgs historie. Foredrag og rundvisning
29.-30. Smeden arbejder
- Oktober: 13.-21. Efterårsferie
- December: 14. Jule/vintermarked

Hertil kom en række særarrangementer for firmaer, institutioner og private. Som eksempel blev Trelleborg besøgt den 9. maj om aftenen af en gruppe nordiske museumsledere, der sammen med mange andre gæster blev begejstrede over den flotte illumination, som Beredskabskorpset i Slagelse havde arrangeret.

Årets store indsatsområde var Trelleborg Vikingefestival, der forløb fra den 7. til den 22. juli. Der deltog over 300 vikinger i løbet af de 16 dage, som festivalen varede. Markedet blev et flot, festligt og fagligt godt arrangement. Festivalen sluttede af med det store slag om Trelleborg. Der deltog næsten 200 krigere i slaget, og dele af den gamle voldkrone blev genopført. Trelleborg Vikingefestival blev besøgt af 10.210 gæster.

Smedjen har siden åbningen i slutningen af august dannet rammen om en stor del af den levende formidling på Trelleborg.

Som et nyt tiltag blev der i år arrangeret et julemarked, som koncentrerede sig om de lokale kunsthåndværkere. Der var forinden blevet lagt vægt på, at alle de inviterede kunsthåndværkere havde varer af en høj standart, ligesom de skulle arbejde i materialer, der kunne relateres til vikingetiden. Der var godt 150 gæster på dagen. De udtrykte alle stor begejstring for arrangementet. Også blandt de deltagende kunsthåndværkere var der stor tilfredshed. Det er naturligvis ønskeligt med et højere besøgstal, men det tager tid at gøre den slags arrangementer til en tradition, som den lokale befolkning er bekendt med. Der findes allerede mange tilbud i weekenderne op til jul, som vores gæster kan vælge mellem.

Det er naturligvis ønskeligt med et højere besøgstal, men det tager tid at gøre den slags arrangementer til en tradition, som den lokale befolkning er bekendt med. Der findes allerede mange tilbud i weekenderne op til jul, som vores gæster kan vælge mellem.

Ill.: 7 Lokal kunsthåndværker på Julemarkedet. Foto © Sydvestsjællands Museum.

Slagelse Museum

Der har været afholdt 22 rundvisninger for bl.a. børnehaver, skoleklasser, foreninger m.v.

Følgende særarrangementer er blevet afholdt på Slagelse Museum

Februar

19/2 TV-Glad på besøg

Juni

20/6 Offentliggørelse af: "Hvorfor hedder det? Om gadenavne i Slagelse

(uge 26) Festugen. Ekstra åbent. Bedsteforældre med børnebørn gratis adgang. Demonstration af forskellige teknikker udført af Drøsselbjerg husflidsforening

Juli

3/7 Borgmester Lis Tribler åbnede udstillingen Industri kultur i Slagelse

7/7, 18/7 og 28/7 Særomvisninger i udstillingen om industri kultur

17/7 Byvandringen på besøg i museet

August

1/8 Særomvisninger i udstillingen om industri kultur

September

4/9	Kulturforvaltningen på besøg
8/9	Afsløring af Årets Kunstner Knud Erik Sørensen på trykkeriet
25/9 og 26/9	Besøg med spisning og rundvisninger af 48 og 55 HK'ere
29/9	Sct. Michaels Nat med 769 besøgende

Oktober

1/10	Promotionsbesøgende fra DFDS Norge via Turistforeningen.
11/10	Åbning af legetøjsudstilling.
Efterårsferien (uge 42)	Demonstration af pileflet og patchwork

November

15/11	Rotary på besøg (spisning og rundvisning)
18/11	Julestue og – marked med 559 besøgende. Demonstration ved teaterskrædder. Oplæsning Af ”Peters Jul”

Skælskør Bymuseum har haft enkelte særvisninger, bl.a. skoleklasser.

Museumsforeningen foretager i sommerens løb en del byvandring, ligesom foreningen også sikrer, at den lokale vægter går sine runder og synger sine sange på klokkeslettet i sommerens løb

Weekenden før jul åbent med salg af spegesild, spegepølser, kaffe malet på kaffemølle samt forskellige juleting.

Sorø Museum

Der har været afholdt særlig rundvisninger for:

- Sorø Sommerhøjskole
- Konfirmander
- Skole- og børnehavebørn
- Menighedsråd
- Private selskaber
- Rotary i Sorø

Følgende særarrangementer er blevet afholdt på Sorø Museum

Januar

17/1, 24/1	”Quiz og historiefortælling” Arrangement for SFO'er
------------	---

Februar

2/2	Kyndelmisse: ”Kampen om lyset”
13-16/2	Vinterferieaktiviteter: ”Lys og skygge”

Maj

30/5	Aftenåben, rundvisning
------	------------------------

Juli

3/6 Historiens dag: Quiz ”Gammelt og nyt”
13/6 Historisk modeopvisning

August

7-10/8 Sommerferieaktiviteter for børn: ”Knogler”
29/8 Aftenåben, rundvisning

September

2/9 Barda Festival: Børn laver våbenskjold
9/9 Havens Dag: Børn laver herbarium

Oktober

Uge 42 Efterårsferieaktiviteter: ”Arkæologi i børnehøjde”, gætteleg og boldspil i gården

November

30/11 Aftenåbent

December

1/12 Juleudstilling. Aftenåbent
5/12, 6/12, 7/12 Oplæsning for børn. Børnehaver
12/12, 13/12, 14/12 Oplæsning for børn. Børnehaver
17/12 Gløggarrangement ved Museumsforeningen
19/12, 20/12 Oplæsning for børn. Børnehaver

Vi valgte atter at have aftenåbent samme aften, som byens juletræ blev tændt på Torvet. Det er blevet en fast tradition, også for flere borgere som lige skal omkring museet på denne aften. Museumsforeningen var værter til en gang julegløgg den tredje søndag i Advent. Det gav mange besøgende, som samtidig benyttede lejligheden til at nyde det julepyntede museum.

5.4 Undervisning**Arkæologisk afdeling**

Som en del af Sorø Museums efterårsferie tilbød vi undervisning om knogler fra oldtiden ved Anette Willemoes og Rune Lundberg. Et par gange har vi fortalt skoleklasser og børnehavebørn om arkæologi i almindelighed.

I gården på Sorø Museum blev hele sommeren formidlet lidt om undersøgelserne i Kærup og tilbudt egen udgravning af oldsager i en lille sandkasse.

Vikingeborgen Trelleborg

2007 blev endnu engang et fint år for skolelejren. 1194 elever deltog i Trelleborgs undervisningstilbud. Dertil kommer, at godt 1100 børn fra skoler og andre institutioner havde forskellige aktivitetsforløb. En meget stor del af Trelleborgs formidling er således rettet mod undervisningsforløb for børn, og vi betragter dette som en af Trelleborgs kerneydelser.

Ill.: 8 På skolelejr i vikingedragt og gummistøvler. Foto © Sydvestsjælland Museum.

Publikationer

Matzon, Ea Stevns (red.): *Virke og Vækst*. Sydvestsjælland Museum, 2007. ISBN: 978-87-991415-5-5. Publikationen indeholder følgende artikler:

1. Christensen, Kirsten, Høier, Henrik og Pooririsak, Varaporn: Nyt om jernalderens bebyggelse i Sydvestsjælland.
2. Lundberg, Rune Ottogreen: Et håndboldeventyr.
3. Matzon, Ea Stevns: De første år i et visionært samvirke.
4. Pedersen, Henny Tønner: Lektier, livsglæde og lancier
5. Petersen, Kurt: Det medicinske målesystem.
6. IBID. Justervæsenets samling og den gamle tønne af kobber.
7. Petersen, Robert: Holberg og Sorø

Øvrige artikler eller publikationer:

1. Lundberg, Rune Ottogreen (red.): *Arkæologi i børnehøjde*, Sydvestsjælland Museum, 2007. ISBN 978-87-991415-1-7.
2. Lundberg, Rune Ottogreen: Dream Team i Slagelse; historik og kommunalpolitik. I Agergaard, Sine; Poulsen, Anne Lykke & Vinther, Solveig Skovmose (red.): *Idræt, nation og politik – nordiske komparationer*. *Idræthistorisk Årbog 2007*, 23. årgang. ISBN 978-87-7674-098-6.
3. Lundberg, Rune Ottogreen (red.): *Historien i naturen*, Sydvestsjælland Museum, 2007. ISBN 978-87-991415-4-8.
4. Lundberg, Rune Ottogreen: Bidrag om Slagelse Museum. I Wahlgren, Pernille (red.): *Det sker i industrikulturens år 2007*. Sekretariatet for Industrikultur, Nationalmuseet 2007. ISBN: 87-991744-0-5.
5. Nielsen, Erling: Der var engang. *En gammel typografs erindringer*. Sats og tryk Det gamle trykkeri, Slagelse Museum, 2007.

I samarbejde mellem Slagelse Museum, Det gamle trykkeri og Lokalarkivet i Slagelse, blev der desuden udgivet en publikation om gadenavnes historie og betydning i Slagelse: Hansen, Gitte Strange: *Hvorfor hedder det?* Det gamle trykkeri, Slagelse Museum, 2007. (Intet ISBN).

5.6 PR-virksomhed

Det er vigtigt at få profileret museet så mange steder som muligt, såvel i turistbrochurer som i kataloger og fagtidsskrifter. På grund af misforholdet mellem annoncepriser og museets økonomiske formåen er formidlingen i stort omfang foregået via pressen, både som pressemeddelelser og som indslag på TV og i radio.

Museets afdelinger har i høj grad den lokale presses bevågenhed. Den nye lokale TV kanal, 24 Sjællandske, har udvist stor interesse for det arkæologiske område, og kanalen har bragt flere indslag herfra i løbet af året. Vikingeborgen Trelleborg og Sorø Museum bliver begge besøgt af samme TV kanal, men også af TV 2 Øst, når der er særlige historier at fortælle. Det er samtidig blevet gentaget i løbet af 2007, at TV2 Øst kontakter museets leder i forbindelse med indslag af mere overordnet og generel interesse for museumsområdet.

Regionalradioen i Næstved udviser samme positive interesse for museets mangesidede virke. Således var der bl.a. indslag, da Sorø Museum havde historisk modeshow i juni. Museet blev også kontaktet, da Sorø blev udpeget som Julens By i 2007. Hér deltog museumslederen i det tidlige morgenradioshow med indslag om byens historie.

De landsdækkende medier er primært interesserede i Vikingeborgen Trelleborg, men i 2007 blev museets leder bedt om at deltage i et indslag om Holbergs betydning for Sorø på DR program 2. Det betyder meget for museet at få adgang til dette vindue ud i verden. Ofte får vi positive tilbagemeldinger, når der har været indslag i radio eller på TV.

Vikingeborgen Trelleborg får meget gratis reklame for museets arrangementer. Specielt under markedet var der en god og bred dækning fra alle medier.

I Sydvestsjælland Museum er vi meget opmærksomme på at få skrevet gode og let tilgængelige pressemeddelelser for alle arrangementer.

I 2007 tildelte Slagelse Erhvervsråd annonceplads til en værdi af kr. 25.000,- til Trelleborg, som blev anvendt til markedsføring af vikingefestivalen. Det betød, at der blev lavet radio-spots på SLR, og at det blev muligt at købe nogle store annoncepladser. Dertil kom, at vi fik sat vejsideplakater op i hele Slagelse kommune, og at vi fik produceret 10.000 flyers, der blev fordelt på relevante steder.

I forbindelse med vikingefestivalen indgik Vikingeborgen Trelleborg aftaler med Vestsjællands Centret, der gjorde det muligt, at vi sommeren igennem fik en ubemandet stand med to mannequindukker i vikingedragter centralt placeret på torvet.

Dette fine samarbejde håber vi at kunne udbygge fremover.

5.7. Anden formidlingsvirksomhed

Der er blevet afholdt en række foredrag af museets ansatte:

Kirsten Christensen: *Kloster grundlagt for falske penge. Spor af alkymi eller falskmøntneri ved voldstedet Rovborg* for foreningen Slaglosia

Kirsten Christensen: *Ringsteds middelalder. Udgravninger i 2001 og 2005* for Sct. Knuds Gildet i Ringsted

Henrik Høier: *Om de arkæologiske udgravninger ved Hovgaard på vestbredden af Tystrup Sø* for Sorø Museumsforening

Rune Lundberg: *Nyere tids undersøgelsesvirksomhed på SVM* for Sorø Museumsforening

Rune Lundberg: *Industrikultur i Slagelse* til Slagelse Museumsforenings generalforsamlingen

Hugo Hvid Sørensen: *Arkæologien i Sydvestsjælland Museum fra 2002 – 2006* for Sorø Amts Arkæologiforening og Sorø Museumsforening

For redaktionen af Idrætshistorisk Årbog 2008 fungerede Rune O. Lundberg som referee til artikel.

5.8 Kiosk og cafeteriaktivitet

Den hidtidige praksis på de enkelte afdelinger er fortsat. Det bliver prioriteret, at museets butikker har et varesortiment, der svarer til den enkelte afdelings profil og særpræg.

6 Bygninger og udendørsarealer

Sydvestsjælland Museum er et museum, der ikke ejer de bygninger, som museumsdriften foregår i. Af historiske årsager er det et forskelligartet billede, der tegner sig. Således ejes bygningerne ved Trelleborg, Skolemuseet og Slagelse Museum af Slagelse kommune. Bygningen i Skælskør ejes af en fond, bygningen i Sorø ejes af Museumsforeningen og Bagerimuseet ejes af Skovsgaarden. Der er indgået lejekontrakter for de fleste afdelinger. Der resterer stadig at få udarbejdet en lejekontrakt for Trelleborg. Det er et stort ønske, at dette bliver bragt i orden i løbet af 2008.

Den 24. august 2007 blev en ny smedje indviet af Kulturminister Brian Mikkelsen. Smedjen er blevet opført af midler fra Kulturministerens Provinspulje, fra Slagelse Kommune og med museets egenfinansiering.

Museets gode økonomi har samtidig sikret, at der i 2007 kunne prioriteres ansættelse af ekstra hænder til oprydning på arealet ”Trelletorp” (nu Slagløse ved Trelleborg), og at der kunne indkøbes materialer til færdiggørelsen af Hedebyhuset, som har været under opførelse i mere end de seks år, Sydvestsjælland Museum har eksisteret.

6.1 Vedligeholdelse og ombygning

Slagelse Museum.

Revner i muren ind mod Fagerberg er blevet udbedret.

Smedjen er gjort i stand. Reparation af vægge og lofter. Malet overalt. Elinstallationer eftersat og ny belysning etableret.

Elinstallationer i registreringsrummet er blevet eftersat og klargjort til brug for bl.a. EDB.
Toilettet i stueetagen er blevet repareret.
Porten til det åbne magasin er blevet repareret.

Bagerimuseet

Gårdspladsen er blevet omlagt. Der er lagt jord og fliser og der er opsat nye bænke med parasoller.

Sorø Museum

I forbindelse med udstillingsarbejdet er der blevet udskiftet gamle (læs: brandfarlige) el-ledninger og opsat nye skinner til lys i to udstillingslokaler. På personaletoalet er der blevet lagt nyt gulv, og der er udført reparationer af væggene. På arkæologernes kontor er der installeret udsugning. En væg mellem vaskerum og fotograf/ registreringskontor er blevet taget ned, og museet afventer nu tilbagemelding fra brandmyndighederne vedr. flugtvej, inden kontoret bliver isoleret og får lagt gulv.

Vikingeborgen Trelleborg

Afdelingen har en del mindre rekonstruktioner af huse på et areal bag museumsbygningen. Ved årets indgang var flere af bygningerne præget af forfald. I 2007 har et godt samarbejde med ”Projektet” fra Slagelse Kommune ført til en gennemgang, reparation eller færdiggørelse af de fleste af disse bygninger.

6.2 Udendørsarealerne

I forbindelse med åbningen af smedjen på Trelleborg blev udearealerne underkastet en kæmpe oprydning, og gartnerafdelingen fra Slagelse Kommune kom forbi med buskrydder og andre maskiner, der kunne rydde arealerne i Slagløse. Det er hensigten, at der skal etableres arealer rundt om de rekonstruerede huse i overensstemmelse med vikingetidens parceller.

Haveforeningen for Sorø og Omegn har passet den historiske have, Joakim Bursers Apotekerhave. Haven har udelukkende planter, som er at finde i Joakim Bursers bevarede herbarium, som samtidig er kendte apotekerplanter.

På Slagelse Museum er platantræerne blevet beskåret, så skilte og tagrender er frigjort. Pladsen bag museet er nødtørftigt udbedret med stabilgrus.

Flakkebjerg Skolemuseums have passes af en frivillig medarbejder. Træer, buske og blomster står – eller reetableres som oprindelig, ligesom urtehaven hvert år fremstår som i gamle dage.

6.3 Restaurering

Der er sket omfattende restaureringsarbejder på Sorø Museum.

Porten mod Storgade er blevet renoveret med tilladelse og støtte fra Kulturarvsstyrelsen samt med lokal sponsorstøtte.

Soklen til venstre for samme port er blevet repareret efter manglende vedligeholdelse i mere end 50 år. Nu reterer soklen på højre side, da cementen dækker den underste del af fodremmen med efterfølgende råd i træværket og opløsning af munkestenene.

Renoveringen af baghuset er endelig gået i gang. Det er en gennemgribende renovering, hvor stort set al indmaden tages ud af bygningen, som efterfølgende bliver indrettet til moderne museumsdrift. Denne opgave finansieres af et ekstra tilskud fra Sorø kommune (3,2 mio.) samt en donation fra A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal (1 mio.). Ifølge planen skal baghuset stå klar til indvielse i slutningen af maj 2008. Desværre lykkedes det ikke i denne omgang at rejse den sidste 1 mio. til opførelse af nyt indgangsparti med handicaptøilet. Museet håber at få dette med inden for den kommende fireårs budgetperiode.

7 Inventar og materiel

Arkæologisk afdeling har i forbindelse med udflytningen fra magasinet på Tårnborggård revideret udgravningsmateriellet, der løbende suppleres i forhold til de aktuelle behov. I 2007 har afdelingen ikke investeret i større udstyr/materiel.

7.1 Museumsteknisk udstyr

Arkæologisk afdeling har arbejdet målbevidst på at udvikle vores floteringsudstyr til en effektiv og vandbesparende enhed, der nu står udendørs som et dobbelt system.

På samtlige afdelinger er der nu indkøbt nye digitalkameraer til brug i registreringen

7.2 Udstillingsinventar

På Sorø Museum er der indkøbt tre nye bordmontrer til udstillingen ”De levende og de Døde”.

I to af Sorø Museums udstillingslokaler er der opsat skinner til lys samt indkøbt lamper.

Til udstillingsbrug i Sorø er indkøbt tre digitale billedrammer.

7.3 Magasinindretning og udstyr

Arkæologisk afdeling har suppleret udstyr til undersøgelser, men ikke foretaget større enkeltstående investeringer. De mange ansatte har krævet en del kontormateriel m.v.

7.4 Transportmidler

Sydvestsjællands Museum ejer en bil, som i princippet tilhører fællesskabet, men som i det forløbne år fortrinsvis er anvendt af arkæologisk afdeling i graveperioder samt til omfattende flytninger af genstande, samlinger og udstyr.

8 Museets personale

8.1 Planlagte generelle ændringer

Museet er blevet undersøgt, vurderet og beskrevet i en rapport udført af Helle Pedersen og finansieret af Kulturarvsstyrelsen. Rapporten dokumenterer, at museet er underbemandet

indenfor de opgaver, der skal løses på nyere tids kulturhistorie. Det er et alvorligt problem både i forhold til den kommende kvalitetsvurdering, der skal afgøre om museet kan fortsætte som statsanerkendt, men samtidig også i forhold til museets leder, som i praksis forsøger at varetage to fuldtidsjobs. Derfor ønsker museet at opnormere på dette område gennem ansættelse af endnu en museumsinspektør med nyere tids ansvar. Museets bestyrelsesformand afgjorde ved et notat den 20. december 2007, at etnolog Rune Lundberg kunne overgå til fuld tid som led i denne opprioritering. Han indgår herefter på fuld tid pr. 1. januar 2008. Nu refterer endnu en fastansættelse minimum på 30 timer om ugen til varetagelse af det stadig stigende antal opgaver, museet bliver pålagt af stat og kommuner.

På Vikingeborgen Trelleborg har personalesituationen i 2007 været præget af projektansættelser. Vi har brugt året til at identificere vores primære behov, som går i retning af fastansættelse af et basalt personale fra 2008. Vi afventer en stillingtagen fra samdriftskommunerne i dette spørgsmål. Til dette har museet udarbejdet fire fremtidsscenarier for det fremtidige virke på Trelleborg. Det er et spørgsmål om økonomi til fastansættelse af et personale, der skal tages stilling til.

Begge områder skal være klar inden museet for alvor kan blive en attraktiv partner i et større museumssamvirke.

Museet har fastansat en række arkæologer samt assistenter til dette område. Med dette forsøger vi at fastholde et kvalificeret personale til de mange opgaver, der ligger i denne afdeling. Vi budgetterer med indtægter i arkæologisk afdeling, der modsvarer lønudgifterne til personalet.

9 Økonomi

Museets økonomi har i 2007 været afhængig af tilskud fra de to kommuner i samvirket og fra staten suppleret med tilskud fra fonde og legater til museets omfattende virksomhed. Museet har tillige en meget stor egenindtjening i form af entre og aktivitetsindtægter på Trelleborg samt ved det arkæologiske virke.

Sydvestsjælland Museum modtager det mindste kommunale driftstilskud i Vestsjælland. Slagelse Kommune har i 2007 bidraget med 26 kr. pr indbygger og Sorø med 30 kr. pr indbygger, hvor landsgennemsnittet ligger på ca. 65 kr.

Den samlede omsætning i 2007 følger af museets årsregnskab.

Bilag

Adresser, arbejdsgrundlag og formål

Adresser og tlf. nr.:

Museets ledelse samt arkæologisk afdelings adresse:
Sydvestsjællands Museum (SVM)
Storgade 17,
4180 Sorø
Tlf. 57 83 40 63. Fax. 57 82 07 40
E-mail: kontor@vestmuseum.dk

Arkæologisk afdeling: hhs@vestmuseum.dk

Flakkebjerg Skolemuseum
Gimlingevej 2,
4200 Slagelse
Tlf. 58 19 40 77
E-mail: skolemuseum@vestmuseum.dk og
viko3@os.dk

Vikingeborgen Trelleborg
Trelleborg Allé 4,
Hejninge,
4200 Slagelse
Tlf. 58 54 95 06. Fax. 58 54 95 16
E-mail: trelleborg@vestmuseum.dk

Skovsgaards Bagerimuseum
Fladholtevej 6, Esholte,
4200 Slagelse
Tlf. 57 84 94 14
E-mail: bagerimuseum@vestmuseum.dk

Skælskør Bymuseum
Algade 2,
4230 Skælskør
Tlf. 58 19 20 75
E-mail: skaelskoer@vestmuseum.dk

Slagelse Museum
Bredegade 11,
4200 Slagelse
Tlf. 58 52 83 27

E-mail: slagelse@vestmuseum.dk

Sorø Museum
Storgade 17,
4180 Sorø
Tlf. 57 83 40 63. Fax. 57 82 07 40
E-mail: esm@vestmuseum.dk

Kategori og ejerforhold

Museet er et statsanerkendt, kulturhistorisk museum med arkæologisk kompetence. Museet er en selvejende institution og udgør et museumssamvirke, der omfatter kommunerne Slagelse og Sorø. Den arkæologiske virksomhed omfatter tillige Ringsted kommune.

Museets ansvars- og virkeområde

Museet har defineret følgende arbejdsområder indenfor sit geografiske virkeområde:

1. Nyere tids kulturhistorie
2. Vikingetid
3. Arkæologi

I den vedtagne 4 års plan (2006 – 2009) er der formuleret en række fokusområder, som vil være styrende for museets undersøgelses-, forsknings- og formidlingsaktivitet. Det drejer sig dels om nogle overordnede tematiske afgrænsninger i forhold til nabomuseerne i regionen, dels nogle empirisk og geografisk definerede arbejdsområder af særlig kulturhistorisk betydning for regionen. Hvor det har været relevant, er der indledt samarbejde med andre statsanerkendte museer og specialmuseer i og udenfor regionen omkring de forskellige arbejdsområder, hvilket vil være med til at styrke indsatsen på de enkelte områder.

Fokusområder:

Undervisning og uddannelsessteder som er det regionale speciale, der har været aftalt i det regionale museumsråd i Vestsjællands Amt.

Købstæderne og deres oplands historie og forskelle med særligt fokus på:

- Søfart og fiskeri
- Handel, håndværk og industri (fra håndværk til industri)
- Transport og overfart

Emner, der ligger indenfor købstædernes særlige identitet, vil løbende blive taget op i planperioden.

Vikingetidens kulturhistorie med udgangspunkt i Trelleborg.

Indenfor arkæologi er vægten blevet lagt på specialer, hvor museet ønsker at styrke sin særlige kompetence nemlig:

- Borge og Voldsteder
- 1700 tallets agerbrug
- Åmosen
- Jernalderens bebyggelser og erhvervsforhold

De tre første områder i et samarbejde med relevante nabomuseer samt i et fællesskab med historie og etnologi.

Museets formål

Museet skal ifølge sine vedtægter gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling inden for sit ansvarsområde virke for sikringen af lokalområdets kulturarv, og belyse tilstande og forandringer i lokalområdets kulturhistorie.

Museets indsamling koncentrerer sig primært om komplettering og ajourføring af genstandsgrupper i relation til afdelingernes ansvars- og virkeområder samt specialer.

Organisation, administration og personale

Bestyrelse

Bestyrelsen er sammensat med 3 repræsentanter fra hver af de to kommuner, Slagelse og Sorø.

Formanden, næstformanden samt et menigt medlem af bestyrelsen udgør forretningsudvalget.

Medlemmer af bestyrelsen fra indgangen af 2007 er:

Henning V. Fischer (formand og forretningsudvalg), Sorø Kommune

Lis Bager Christensen (næstformand og forretningsudvalg), Slagelse Kommune

Ebbe Ahlgren (forretningsudvalg), Slagelse Kommune

Leif Hansen, Slagelse Kommune

Ib Hahn Andersen, Sorø Kommune

Anita Skjoldager Eskildsen, Sorø Kommune

Vedtægter

Sydvestsjælland Museum har én fælles vedtægt.

De enkelte museumsforeninger har udarbejdet egne vedtægter, hvori det er sikret, at de ikke kolliderer med Sydvestsjællands Museums vedtægter.

Administrative regler

Der er udarbejdet en forretningsorden for museet, som indeholder de administrative regler.

Foreninger

Af historiske årsager hører der til hver af museets afdelinger mindst én forening, der optræder som støtteforening i større eller mindre grad. I de fire afdelinger, hvor al museumsdrift primært foregår med frivillig arbejdskraft, udpeger foreningen et medlem til museets ledergruppe. I de afdelinger af museet, der foretager indsamling, udpeges tillige mindst et medlem til museets fælles indsamlings- og registreringsgruppe.

Medlemskab af foreninger og organisationer

BYFO

Etnologisk Forum

Fagpolitisk Netværk for Nyere tid i ODM

ICOM – Danmark. International Council of Museums, Denmark

Lille Anes venner

MID - Museumsformidlere i Danmark

Museumsrådet i Kulturregion Midt- og Vestsjælland

Museumstjenesten

ODM - Organisationen af Danske Museer

Skandinavisk Museumsforbund

Samarbejdspartnere i 2007

Børnehuset Nord, Slagelse.

Danmarks Pædagogiske Universitet

Dansk Skolemuseum

Gammel Sorø Amts Arkæologiske Forening

Gerlev Legepark

Handels- og Søfartsmuseet

Historiens Hus, Ringsted Museum og Arkiv

Holbæk Museum

Kalundborg Kommune, Kulturforvaltning

Kalundborg Museum

Korsør By- og Overfartsmuseum

Kulturarvsstyrelsen

Kultur og fritidsforvaltningerne i Sorø og Slagelse Kommuner

Kurt Petersen, dr. tech., Skælskør

Pedersborg Skole, Sorø

Skov og Naturstyrelsen

Skælskør Lokalarkiv

Slagelse Bibliotek

Slagelse Dream Team

Slagelse Kommune

Slagelse Naturskole

Slagelse Turistbureau
Slagelse Lokalhistoriske Arkiv
Slaglosia
Sorø Bibliotek
Sorø Kirke
Sorø Kommune
Sorø Lokalarkiv
Sorø Sportsråd
Sorø Turist- og Erhvervskontor
Steen Jensen, Sorø
Stiftelsen Sorø Akademi
Søndermarksskolen, Slagelse
Vestsjællands Kunstmuseum

Forsikringer

Samvirket har én fælles museumsforsikring, som trådte i kraft med indgangen af 2004.

Personale

Fast Personale ultimo 2007

Christensen, Kirsten; museumsinspektør, arkæologi
Grummesgaard-Nielsen, Stig; forvalter, Trelleborg og Sorø Museum
Høier, Henrik; museumsinspektør, arkæologi
Jacobsen, Pernille; museumsassistent og registrator, Sydvestsjælland Museum
Jensen, Annelisa; kustode Sorø Museum
Lundberg, Rune Ottogreen; museumsinspektør Nyere Tid
Matzon, Ea Stevns; museumsdirektør, Sydvestsjælland Museum
Meistrup-Larsen, Lea; museumsinspektør, arkæologi
Mogensen, Mona; bogholder og sekretær, Sydvestsjælland Museum
Petersen, Peter Morten; assistent, arkæologi
Sørensen, Hugo Hvid; museumsinspektør, leder arkæologisk afdeling
Thernøe, Mads; museumsinspektør, leder Vikingeborgen Trelleborg
Tønnesen, Lilly; rengøringsassistent, Sorø Museum

Timelønsansættelser

Islin, Jane; kustode Sorø Museum
Sørensen, Arne; kustode Sorø Museum

Projektansatte i løbet af 2007

Andersen, Vibeke; kulturkørekort SVM
Anthoni, Steffen; skolelejr Trelleborg
Berg, Maria Løvgreen; stud. mag. arkæologi
Borberg, Ole; håndværker Trelleborg
Christensen, Lehne Meilund; mag. art. arkæologi
Christoffersen, Rene; håndværker Trelleborg
Hvid, Klaus; stud. mag. arkæologi
Jacobsen, Kim; tre ugers oprydning flaskesamling
Jensen, Martin; assistent på udeholdet Trelleborg
Jensen, Thomas Østergaard; stud. mag. arkæologi
Jørgensen, Morten Waage; stud. mag. arkæologi
Krøner, Ditte; formidler Trelleborg
Mains, Kirsten; stud. mag. arkæologi
Nyrup, Kristoffer; formidler Trelleborg
Pedersen, Birgitte Vestergaard; museumsvært Trelleborg
Pedersen, Kathrine Vestergaard; formidler Trelleborg
Poorisrisak, Varaporn; stud. mag. arkæologi
Sørensen, Esben; håndværker Trelleborg
Thorup, Line; stud. mag. arkæologi
Willemoes-Petersen, Anette; assistent, arkæologi

Fratrædt i 2007

Birch, Jessie; museumsvært Trelleborg
Bransmark, Ena; kustode, Sorø Museum
Madsen, Birgit; rengøringsassistent, Sorø Museum og Trelleborg
Sørensen, Anne Wrist; kustode, Sorø Museum

Andet personale og frivillige

Vikingeborgen Trelleborg har i løbet af året haft 16 personer i jobtræning. Deres ophold har været af varierende længde.

Fire af museets afdelinger drives udelukkende af frivillig, ulønnet arbejdskraft, som udgør en betydningsfuld kerne i hele museet. I de fire afdelinger udpeger den lokale museumsforening et medlem til museets ledergruppe. I 2007 var det:

- Flakkebjerg Skolemuseum, ved Christen Nicolaisen
- Skovsgaards Bagerimuseum, ved Jørgen Hermannsen
- Skælskør Bymuseum, ved Erik Damm Andersen
- Slagelse Museum, ved Thorkil Jacobsen

De mange frivillige på samtlige afdelinger kan ikke nævnes her, dog skal fremhæves de tre, der sammen med ledere på enkelte afdelinger sørger for, at Sydvestsjælland Museum efterhånden kan drives professionelt i forhold til bogføring og regnskab, nemlig: Inge-Lise Brodin på Slagelse Museum, Flemming Sørensen, kasserer på Skælskør Bymuseum samt Arne Larsen, kasserer på Flakkebjerg Skolemuseum. På Skovsgårds Bagerimuseum er det museumsleder Jørgen Hermannsen, der også tager sig af opgaven som kasserer.

Deltagelse i eksterne råd og bestyrelser

Stig Grummesgaard-Nielsen

Ekskursionskoordinator for Organisationen Danske Museers Udstillingsgruppe

Pernille Jacobsen

Koordinator for Udstillingsgruppen til Organisationen Danske Museers Faglige Orienteringsmøde, Fuglsø

Rune Ottogreen Lundberg

Medlem af styregruppe i etnologisk Forum

Medlem af nyere tids netværk, ODM

Medlem af samlingsnetværk, ODM

Medlem af inspektørnetværk for nyere tid

Lønnet medlem af censorkorps for almen og europæisk etnologi, Københavns Universitet

Lønnet medlem af censorkorps ved center for kulturstudier, Syddansk Universitet

Ea Stevns Matzon

Formand i bestyrelsen for Lone og Ejler Kjær Larsens Fond

Medlem af Erhvervskontaktudvalget i Sorø Kommune

Medlem af museumsrådet i Kulturregion Midt- og Vestsjælland

Medlem af bestyrelsen for Bevaringscenter Næstved

Medlem af bestyrelsen for Fællesmagasin i Vestsjælland, udpeget af det regionale museumsråd i Vestsjællands Amt

Medlem af repræsentantskabet for TV2Øst, udpeget af det regionale museumsråd i Vestsjællands Amt

Medlem af Kulturarvsstyrelsens Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie

Medlem af nyere tids netværk

Medlem af samlingsnetværkets etikgruppe

Medlem af Havepuljen, Kulturarvsstyrelsen

Mona Mogensen

Medlem af administrativt netværk, ODM

Lea Meistrup-Larsen

Medlem af styregruppen for Luftarkæologisk netværk Danmark (LAND)

Hugo Hvid Sørensen

Medlem af bestyrelsen for Musernes Udgravnings Data (MUD)

Medlem af Natursamråd Slagelse kommune

Medlem af Følgegruppe til ”Kongens Borge” – projekt under Dronning Margrethe II’s Arkæologiske Fond

Medlem af følgegruppe til Kulturarvsstyrelsens projekt ”4F”

Medlem af Styregruppen for Åbne Samlinger

Mads Thernøe

Koordinator for Udstillingsgruppen til Organisationen Danske Museers Faglige Orienteringsmøde, Fuglsø

Medlem af inspektørnetværk for nyere tid

Efteruddannelse og deltagelse i møder

Det er af stor betydning, at museets personale kan efteruddanne sig og deltage i faglige møder af forskellig karakter for på den måde at danne sig et relevant fagligt netværk i museumsverdenen. Museet ønsker at tilbyde tilsvarende muligheder for museets frivillige, hvor ODM’s efteruddannelse bliver bedt om at lave fælles uddannelsesdage.

For museerne i Kulturregion Midt- og Vestsjællands blev der udarbejdet en fælles kursusdag for medarbejderne. Fra SVM deltog følgende: Birgit Madsen, Ena Bransmark, Mads Thernøe, Mona Mogensen, Pernille Jacobsen, Rune Lundberg og Stig Grummesgaard-Nielsen.

For gruppen af frivillige medarbejdere fik vi i samarbejde med Karen Urth fra Bevaringscenter Næstved udviklet et ”Gramsekursus”, som var velbesøgt. Fra samtlige afdelinger deltog i alt 16 frivillige sammen med medarbejdere med ansvar indenfor samlingernes forvaltning. Alle fik udbytte af dette særligt udviklede kursus i håndtering af museumsgenstande.

Følgende har deltaget i kurser, møder m.v.:

Kirsten Christensen

Fagligt orienteringsmøde på Fuglsø

Møder i arkæologisk udvalg for museerne på Sydhavsøerne, Sydsjælland m.v.

Stig Grummesgaard-Nielsen

Studietur med udstillingsfagligt netværk til Berlin

Kursus i vedligeholdelse og praktisk forvaltning på museer

Fagligt orienteringsmøde på Fuglsø

Henrik Høier

Fagligt orienteringsmøde på Fuglsø med indlæg om arkæologisk undersøgelse af senmiddelalderligt voldanlæg ved Tystrup sø

Pernille Jacobsen

Planlægningsmøde vedr. fagligt orienteringsmøde
Fagligt orienteringsmøde på Fuglsø
Møder i Regins erfa-gruppe
Planlægningsmøde vedr. studietur til Berlin
Studietur til Berlin, udstillingsfagligt netværk
Gramsekursus

Thomas Østergård Jensen

Fagligt orienteringsmøde på Fuglsø

Rune Lundberg

Møder i netværk for nyere tids inspektører
Møde i nyere tids netværk, ODM
- Formidling/digital formidling
Styregruppemøder i Etnologisk Forum
Fagligt orienteringsmøde på Fuglsø
Konference afholdt af KUAS vedr. e-museum og digital formidling
Introkursus til brug af frontpage i forbindelse med e-museum afholdt af uni-c

Ea Stevns Matzon

Nordisk Museumslederuddannelse
Nordisk Museumslederuddannelse – opfølgning i London
Kulturarvsstyrelsens årsmøde
Møder i Nyere tids Netværk
- fagpolitisk netværk
- formidlingsnetværk
Tværfagligt samlingsnetværk - etikgruppen
Fagligt råd for nyere tids kulturhistorie
Fagligt orienteringsmøde på Fuglsø
Gramsekursus

Lea Meistrup-Larsen

Fagligt orienteringsmøde på Fuglsø
Medorganisering af og deltagelse i luftfotokonference AARG2007 på Kulturarvsstyrelsen
Møder i arkæologisk udvalg for museerne på Sydhavsøerne, Sydsjælland m.v.

Mona Mogensen

Møder i det administrative netværk

Christen Nicolaisen (leder af Flakkebjerg Skolemuseum) har besøgt skolestuer på to museer i Tallinn, Estland

Kathrine Vestergaard Pedersen

Fagligt orienteringsmøde på Fuglsø

Varaporn Pooririsak

Fagligt orienteringsmøde på Fuglsø

Hugo Hvid Sørensen

Fagligt orienteringsmøde på Fuglsø

Kulturarvsstyrelsens årsmøde

Opfølgingskursus på Nordisk Museumslederuddannelse i London

Møder i arkæologisk udvalg for museerne på Sydhavsøerne, Sydsjælland m.v.

Mads Thernøe

Møder i netværk for nyere tids inspektører

Planlægningsmøde vedr. fagligt orienteringsmøde

Fagligt orienteringsmøde på Fuglsø

Møde i nyere tids netværk, ODM

- Formidling/digital formidling

ODA Turisme og oplevelsesøkonomi

Arkæologiske undersøgelser i 2007

Nedenstående præsenterer vi kort undersøgelser, gennemført i 2007. Nærmere detaljer finder du på museets hjemmeside www.vestmuseum.dk, hvor de enkelte rapporter bliver lagt ud, efterhånden som de er klar til det.

Søger du efter undersøgelser i et afgrænset geografisk område henvises til Kulturarvsstyrelsens hjemmeside med Fund og Fortidsminder www.dkconline.dk, hvorfra der er henvisninger til undersøgelser foretaget af forskellige museer.

Undersøgelserne er nedenstående opført i museets journalnummerorden.

SVM01009-1, Kværkeby N1. StørreForundersøgelse.

Kværkeby sg. Lokalitetsnummer: 040210-33.

Fundtype(r): Gruber og kogestensgruber. **Datering(er):** Udateret oldtid.

Resultater: Arkæologisk forundersøgelse ved Kværkeby forud for byggemodning til parcel- og rækkehuse på areal opgivet til ca. 50.000m².

Vi registrerede i alt 19 anlæg af forhistorisk karakter. 6 kogestensgruber, 12 gruber og 1 muligt stolpehul. Eneste fund var lidt keramikmulder i en grube. De fundne anlæg kan på denne baggrund ikke dateres nærmere indenfor de enkelte oldtidsperioder.

Derudover registrerede vi talrige moderne drænføringer, en enkelt stærkstrømsledning længst mod nord samt ældre nu opfyldte lavninger, hvoraf flere indeholdt endog meget kraftige muldlag.

Daglig leder: Henrik Høier.

SVM01045-2, Elkærgård. Undersøgelse.

Tårnborg sg. Lokalitetsnummer: 040319-136.

Fundtype(r): Boplads. **Datering(er):** Ældre jernalder.

Resultater: Undersøgelse af to arkæologiske interesseområder med hustomter og nedgravninger fra ældre jernalder. Afventer 04-02-2008 endelig teknisk rapport.

Daglig leder: Henrik Høier.

SVM01058-1, Sorø Akademi. StørreForundersøgelse.

Sorø sg. Lokalitetsnummer: 040111-5,9.

Fundtype(r): Gruber, grøft. **Datering(er):** Middelalder /Nyere tid.

Resultater: Forundersøgelse af 2 byggefelter på samlet 5.700 m² på Sorø Akademi gav 2 grøfter af forskellige dimensioner, formodentlige fra middelalder/nyere tid samt 2 recente nedgravninger på det nordlige byggefelt, mens det sydlige byggefelt viste opfyldslag over gammel søbund.

Daglig leder: Kirsten Christensen.

SVM01064-1, Vejsgård N2. MindreForundersøgelse.

Tårnborg sg. Lokalitetsnummer: 040319-191.

Fundtype(r): -. **Datering(er):** -.

Resultater: Besigtigelse af 4.500kvm stor byggegrund ved Vemmelev forud for opstart af privat bebyggelse. Der fandtes ingen tegn på forhistorisk aktivitet i de to udlagte søgegrøfter.

Daglig leder: Henrik Høier.

SVM01092-1, Bjergbakken. StørreForundersøgelse.

Ringsted Ls sg. Lokalitetsnummer: 040213-63.

Fundtype(r): Gruber, kogegrube. **Datering(er):** Ældre-Yngre stenalder.

Resultater: Forundersøgelse af ca 7.000 m² nær bopladsspor fra overgangen ældre - yngre stenalder gav fundtomme gruber og kogegrube, som formodentlig skal dateres til samme periode.

Daglig leder: Kirsten Christensen.

SVM01099-2, Kærup SV1. Undersøgelse.

Benløse sg. Lokalitetsnummer: 040202-46.

Fundtype(r): Boplads. **Datering(er):** Yngre jernalder.

Resultater: Undersøgelse af 5.500m². Der blev fundet sikre spor af 7 husgrundrids og tilhørende affaldsdeponeringer. De 6 af husene ligger i 3 grupper med et stort, op til 25 m langt og 6 m bredt, hus med et mindre og yngre hus delvis henover. Det sidste hus, som også er 25 m langt og 6 m bredt, har en mindre tilbygning (staklade) på 3 x 4 m, liggende tæt ved. Nær husene findes mindre vådområder (lavninger), hvor der er fyldt affald i, i form af keramik og dyreknogler. Keramikken er velbrændt med indvendigt facetterede rande, der ligesom husenes størrelse tyder på, at bebyggelsen skal dateres til yngre jernalder.

Daglig leder: Kirsten Christensen.

SVM01100-1, Skælskør V1. StørreForundersøgelse.

Skælskør sg. Lokalitetsnummer: 040413-19.

Fundtype(r): Grube; Kogestensgrube; Gårdtomt; Skelet. **Datering(er):** Yngre stenalder;

Oldtid; 1900-tal.

Resultater: Ved forundersøgelse af 17.500 m² stort areal i Skælskør By blev der fundet forhistoriske aktivitetsspor i form af grube med hvidbrændt flint og brændt ler samt en enkelt kogestensgrube. Eventuelle bopladsspor er formentlig blevet ødelagt i forbindelse med opførelsen af gård i 1900 tallet, hvorfra der på arealet blev fundet fundamentrester, kloakløb og diverse tilhørende nedgravninger.

Daglig leder: Lea Meistrup-Larsen.

SVM01103-1, Trelleborg Smedje. MindreForundersøgelse.

Hejninge sg. Lokalitetsnummer: 040304-21.

Fundtype(r): Grube. **Datering(er):** Oldtid.

Resultater: Forundersøgelse af ca. 200 kvm. nord for udstillingsbygningerne til Trelleborg Museet, hvor der skal opføres en rekonstruktion.

Der fremkom kun et enkelt forhistorisk anlæg ved undersøgelsen, en nedgravet grube, der ikke umiddelbart kan dateres nærmere indenfor forhistorisk tid. Lidt løsfundne flintafslag fra stenalder blev opsamlet i jordbunkerne.

Daglig leder: Henrik Høier

SVM01106-1, Storebæltsvej 70. MindreForundersøgelse.

Korsør sg. Lokalitetsnummer: 040308-116.

Fundtype(r): Kogestensgruber; løsfund. **Datering(er):** Ældre stenalder; Oldtid.

Resultater: I forbindelse med forundersøgelse af ca. 4000 m² forud for byggeri blev der konstateret spor efter forhistorisk aktivitet i form af kogestensgruber og løsfund af flække og afslag. Umiddelbart nord for arealet, der ligger ca. 100 meter nordvest for Storebæltskysten, er der tidligere udgravet kulturlag fra ældre stenalder.

Daglig leder: Lea Meistrup Larsen.

SVM01109-1, Tersløsegård. Registrering.

Tersløse sg. Lokalitetsnummer: 030315-80.

Fundtype(r): Brolægning. **Datering(er):** 1700-tal.

Resultater: I forbindelse med omlægning af belægning på gårdsplads foran Tersløsegård blev der fundet spor af en velbevaret pigstensbelægning, der kan være oprindelig.

Daglig leder: Lea Meistrup-Larsen.

SVM01114-2, Kærup NV1. Undersøgelse.

Benløse sg. Lokalitetsnummer: 040202-49.

Fundtype(r): Boplads. **Datering(er):** Ældre jernalder.

Resultater: Undersøgelse af arkæologiske interesseområder med huse og nedgravninger fra ældre jernalder. Teknisk rapport og resultater af naturvidenskabelige undersøgelser mangler endnu færdiggørelse 04-02-2008.

Daglig leder: Thomas Ø. Jensen.

SVM01115-1, Petersens Gård. MindreForundersøgelse.

Ringsted sg. Lokalitetsnummer: 040212-.

Fundtype(r): -. **Datering(er):** -.

Resultater: Overvågning af jordfund ved nedrivning i Ringsted middelalderbys udkant viste ingen spor af kulturhistorisk interesse.

Daglig leder: Kirsten Christensen.

SVM01118-1, Rødhøj N. MindreForundersøgelse.

Tårnborg sg. Lokalitetsnummer: 040319-.

Fundtype(r): Højtomt (?); løsfund. **Datering(er):** Yngre stenalder-Tragtbægerkultur; Stenalder.

Resultater: Ved rekognoscering af 20 ha stort areal forud for skovrejsning blev der fundet områder med forekomster af flintredskaber, mulige tørmursfliser, brændt flint samt tomten af en mulig gravhøj (mellem 2 fredede høje - sb.nr. 17-18). Vestligt i arealet ligger endnu en mulig gravhøj, der dog ikke kunne besigtiges grundet bevoksning.

Daglig leder: Lea Meistrup-Larsen.

SVM01122-1, Benløse Fæled. StørreForundersøgelse.

Benløse sg. Lokalitetsnummer: 040202-50.

Fundtype(r): Gruber, stolpehuller. **Datering(er):** Oldtid.

Resultater: Forundersøgelse af ca. 38.000 forud for industribyggeri. Der blev fundet 28 anlæg af forhistorisk karakter. Anlæggene fordeler sig med 13 kogestensgruber, 4 stolpehuller og 11 gruber. Hertil kommer en del nedgravninger fra nyere tid.

Uafsluttet rapport 12-02-2008.

Daglig leder: Thomas Ø. Jensen.

SVM01133-1, Klostermarken V4. Undersøgelse.

Ringsted Ls sg. Lokalitetsnummer: 040213-88.

Fundtype(r): Stolpehuller; kogestensgruber; fyldskifter. **Datering(er):** Oldtid.

Resultater: I forbindelse med udgravning af ca. 15000 m² område, der var delvist ødelagt af kørsel med tungt materiel, blev der inden for et ca. 1000 m² stort område registreret en række stolpehuller, gruber, der kan stamme fra en nu ødelagt boplads nord for arealet.

Uafsluttet rapport 12-02-2008.

Daglig leder: Lea Meistrup-Larsen.

SVM01136-2, Skovsø NV1. Undersøgelse.

Sankt Mikkel's Ls sg. Lokalitetsnummer: 040312-55.

Fundtype(r): Boplads. **Datering(er):** Jernalder.

Resultater: Undersøgelse af tre arkæologiske interesseområder på i alt ca. 9.700 kvm.

Indenfor de tre udgravningsfelter har vi registreret nedgravede stolpehuller til i alt 8 jernalderhuse repræsenterende 6 såkaldte langhuse samt 2 økonomibygninger og et parti af et tilhørende hegnsforløb.

Hertil kommer en del tilsvarende stolpehuller, hvis oprindelige funktioner ikke længere lader sig påvise pga. bevaringsgrad samt nedgravninger, der har fungeret som affaldshuller, ildsteder og kogegruber m.v. Totalt er ved undersøgelsen registreret 387 nedgravninger (såkaldte anlæg) af oldtidskarakter.

Keramikrester fundet i stolpehullerne og i de tilstødende affaldsgruber m.v. daterer husene til jernalderen. Desuden fandt vi dyrekogler og en enkelt glasperle i et stolpehul i felt 1.

Nærmere og mere præcise detaljer vil fremkomme efter endt undersøgelse af det tilvejebragte materiale og de efterfølgende naturvidenskabelige analyser. Således vil f.eks. C-14 dateringer på evt. tilstedeværende organisk materiale (trækul/frø/knogle) fra stolpehuller og større gruber m.v. kunne indkredse dateringerne mere præcist! Uafsluttet rapport 04-02-2008.

Daglig leder: Henrik Høier.

SVM01138-1, Enghavegård S1. StørreForundersøgelse.

Nordrupøster sg. Lokalitetsnummer: 040211-20.

Fundtype(r): Boplads. **Datering(er):** Jernalder.

Resultater: Forundersøgelse af ca. 15.000 kvm. før anlæg af kloak, regnvandsbassin m.v.

Der blev fundet et mindre område med et hegnsforløb samt nogle omgivende gruber og kogestensgruber. Ud fra hegnsforløbet og grubernes karakter er der tale om levn fra jernalderen. På resten af arealet fandtes der enkelte mindre gruber og kogestensgruber, der ikke vurderes af væsentlig arkæologisk interesse.

Der er derfor blevet afsat et arkæologisk interesseområde på 2.776 m².

Endelig rapport endnu ikke afsluttet 04-02-2008.

Daglig leder: Thomas Ø. Jensen.

SVM01145-1, Ålbæk bro, Jystrup. StørreForundersøgelse.

Jystrup sg. Lokalitetsnummer: 040209-44.

Fundtype(r): Stolpehuller, gruber, kogegruber. **Datering(er):** Oldtid. Ældre jernalder.

Resultater: Forundersøgelsen af byggemodningsareal på ca. 63.000m² ved Jystrup viste bebyggelsesspor i form af stolpehuller, affaldsgruber og kogestensgruber. I de 26 grøfter blev der registreret i alt 375 anlæg. Desuden blev der registreret en del gamle opfyldte lavninger, der indikerer, at terrænet oprindeligt har været mere kuperet end det umiddelbart fremstår. Undersøgelsen resulterede i udformningen af to arkæologiske interesseområder, der hver indeholder aktivitetsspor fra oldtiden. De to interesseområder udgør tilsammen et areal på 7.141 m².

Daglig leder: Kirsten Mains.

SVM01147-1, Halsskov Fjord 1. StørreForundersøgelse.

Korsør sg. Lokalitetsnummer: 040308-122.

Fundtype(r): -. **Datering(er):** -.

Resultater: Forundersøgelse af ca. 14.000 kvm. forud for anlæg af jernbanespor og arbejdsplads i dele af den inddæmmede og opfyldte Halsskov Fjord.

Der kunne alene konstateres rester af tidligere havbund enkelte steder på arealet under tykke lag af påført fyld. De oprindelige lag er stærkt forstyrrede af opfyldningsarbejderne på stedet.

Daglig leder: Klaus Hvid.

SVM01156-1, Benløse Fæled N1. StørreForundersøgelse.

Benløse sg. Lokalitetsnummer: 040202-53.

Fundtype(r): -. **Datering(er):** -.

Resultater: Forundersøgelse af ca. 48.000 kvm. forud for byggemodning.

Området var kraftigt drænet, formodentlig tidligere eng og uden bevarede arkæologiske interesser. Rapport endnu uafsluttet 04-02-2008.

Daglig leder: Klaus Hvid.

SVM01159-1, Boldhusgade 3/ Storgade 4. StørreForundersøgelse.

Sorø sg. Lokalitetsnummer: 040111-21.

Fundtype(r): -. **Datering(er):** Nyere tid.

Resultater: Overvågning af opgravning af ca 130 m² olieforurenede jord på grund i den sydlige del af renæssancebyen Sorø nær klosterporten til det middelalderlige cistercienserkloster gav ingen spor efter fundamenter eller kulturlag fra senmiddelalder eller renæssance.

Daglig leder: Kirsten Christensen.

SVM01161-1, Storgade 17. MindreForundersøgelse.

Sorø sg. Lokalitetsnummer: 040111-12.

Fundtype(r): Lag. **Datering(er):** 1600-tal; 1700-tal.

Resultater: Mindre forundersøgelse ved kloakeringsarbejde i gården til den gamle kro viste rester af ældre brolægning og lag med opfyld fra 1600-årene og nyere tid. I bunden konstateret et muligt ældre vækstlag.

Daglig leder: Maria Løvgreen Berg.

SVM2003003-3, Egø Nord. StørreForundersøgelse.

Tårnborgh sg. Lokalitetsnummer: 040319-189.

Fundtype(r): Boplads, fiskegærde, gruber.. **Datering(er):** Stenalder; oldtid.

Resultater: Forundersøgelse af 60.085 kvm. forud for golfbaneanlæg på i alt ca. 275.000 kvm. resulterede i 4 arkæologiske interesseområder samt et særligt interesseområde under kote - 2,25 m.

De 4 interesseområder fordeler sig på højdedrag og holme i og omkring den inddæmmede fjord.

På alle 4 områder fandt vi spredte bebyggelsesspor samt en del gruber og kogestensgruber. Særligt i interesseområde 4 så vi mange kogestensgruber.

En del løsfund peger mod aktivitet fra sen jægerstenalder frem til et stykke ind i tidlig bondestenalder. En enkelt genstand kan pege på aktivitet ind i yngre bronzealder.

Særligt interessant er fundet af tilspidsede ender af nedrammede stager fra et eller flere fiskegærder. Disse kan ud fra sammenlignelige fund fra den nærliggende Storebæltsudgravning ved Halskov dateres til sen jægerstenalder og tidlig bondestenalder. Dette passer ganske fint med de løsfund, der er gjort på området. Området med fiskegærder blev udpeget som et særligt interesseområde, der kun træder i kraft, hvis der senere skal laves anlægsarbejde dybere end kote -2,25

Daglig leder: Thomas Ø. Jensen/Henrik Høier.

SVM2005029-8, BrommePlantage 0. Undersøgelse.

Bromme sg. Lokalitetsnummer: 040103-50.

Fundtype(r): Højryggede agre. **Datering(er):** 1600-tal.

Resultater: Ved opmåling af ca. 10 ha i skovafsnit 262 og 263 i Brommeplantage blev der registreret 18 NØ-SV orienterede og 8-12 meter brede agre. Ingen af agrene er markante og er formentlig kun blevet pløjet 2-3 gange før braklægning. Samtlige agre skæres mod nord og syd af skovveje og er dermed ikke opmålt i deres fulde længde.

Endelig rapport mangler 14-02-2008.

Daglig leder: Lea Meistrup-Larsen.

SVM2005029-7, BrommePlantage 0. Undersøgelse.

Bromme sg. Lokalitetsnummer: 040103-50.

Fundtype(r): Højryggede agre. **Datering(er):** 1600-tal.

Resultater: Profilsnit gennem mindst tre skifter med højryggede agre i skovafsnit 274, 233 og 240 i Bromme Plantage. Et tykt erosionslag over de fossile agre i den sydlige del af plantagen antyder, at sandflugt kan have været en af årsagerne til plantagens anlæggelse i slutningen af 1700 tallet.

Kun et sted kunne det konstateres, at agrene var blevet lagt om og pløjet af flere omgange, mens de øvrige agre ser ud til kun at have været pløjet i få sæsoner, før de er blevet braklagt.

Endelig rapport mangler 14-02-2008.

Daglig leder: Lea Meistrup-Larsen.

SVM2005049-5, Hesselbjerg. Undersøgelse.

Tårnborg sg. Lokalitetsnummer: 040319-130.

Fundtype(r): Hustomter; kulthus; gruber. **Datering(er):** Mellemeololitikum; senneolitikum; y.ba.

Resultater: Ved udgravningen af 4 mindre arealer forud for byggemodning blev der registreret 1 hustomt fra senneolitikum med rester af ovnanlæg, 2 hustomter fra yngre bronzealder samt 1 muligt kulthus fra MNIB. I en nærvedliggende affalds/offergube var 3 hele lerkar nedsat oven i hinanden sammen med et økseforarbejde.

Daglig leder: Lea Meistrup-Larsen.

SVM2005103-2, Kærup N. Undersøgelse.

Benløse sg. Lokalitetsnummer: 040202-47; 30; 35.

Fundtype(r): Boplads. **Datering(er):** Neolitikum. Romersk og germansk jernalder.

Resultater: Der er ved udgravningen af godt 33.000 kvm fundet 25 huse, 3 udhuse og mindre hegnsløb fra jernalderen samt 1 hus fra neolitikum. Et par af husene fra ældre germansk jernalder danner en indhegnet gårdsenhed. Langhusene har 3 - 6 sæt tagbærende stolper og har haft forskellige funktioner. Omkring husene har ligget de tilhørende gruber med forskellige funktioner.

Rapport endnu uafsluttet 12-02-2008.

Daglig leder: Kirsten Christensen.